

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA- ÉS IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA - ALAPÍTVÁ 1913-BAN

J Ó S Z E R E N C S É T !

Borbála nap 2012

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (NFM), a Magyar Bányászati Szövetség (MBSZ), a Bánya- Energia és Ipari Dolgozók Szakszervezete (BDSZ), az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) közös szervezésében került sor, 2012. december 4-én a Borbála napi országos központi ünnepségre az NFM Margit körúti székházának földszinti színháztermében.

Az ünnepi elnökség tagjai voltak: Németh Lászlóné nemzeti fejlesztési miniszter, Jászai Sándor az MBFH elnöke, Palásthy György az MBSZ elnöke, Rabi Ferenc a BDSZ elnöke, Dr. Lengyel Károly az OMBKE főtitkára, Dr. Tihanyi László és Dr. Gácsi Zoltán a Miskolci Egyetem dékánjai, valamint Dr. Zoltay Akos az ünnepség levezetője.

Németh Lászlóné nemzeti fejlesztési miniszter mondott ünnepi beszédet, majd Dr. Latorcai János az országgyűlés alelnökeként küldött videó-üzenetet a parla-

mentből, melyben megemlékezett védőszentükről, Szent Borbáláról és köszöntötte a valódi értéktérítő ágazatban dolgozókat, a Bányász- és Kohásztársadalom egészét. Ezt követően köszöntötte a résztvevőket Palásthy György az MBSZ elnöke és Dr. Lengyel

Károly az OMBKE főtitkára, majd átadásra kerültek a miniszteri és szakmai kitüntetések. Pohárköszöntőt Dr. Holoda Attila, az MBSZ ex-elnöke mondott.

Az alábbiakban Németh Lászlóné nemzeti fejlesztési miniszter ünnepi beszédét közöljük.

Németh Lászlóné nemzeti fejlesztési miniszter

Hölgyeim és Uraim! Kedves Vendégek!

A mai nap a tradíciókról, a hagyománytisztelőről, az összetartozásról és a szakmaszeretetről szól. Szent Borbála napján szokás, hogy a bányászok, kohászok és ahol még vannak az ágyú és harangöntők ünnepséget tartanak. De ez a nap a honvédségnél is hagyomány, hiszen a tüzekek és tűzsereszek is védőszentjüként tisztelik Szent Borbálát. Engedjék meg, hogy külön megköszönjem önöknek ezt az újabb, megtisztelő felkérést, hogy részt vegyek ünnepségükön. Megtisztelőnek tartom, hogy én nyújthatom majd át a bányászattal és a kohászattal kapcsolatos Szent Borbála érmet, illetve a miniszteri elismeréseket.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A harmadik századig kell visszanyúlniuk azoknak, akik e nemes hagyomány történetét kutatják. Szent Borbála legendája a villámlással kapcsolatos, így nem csoda, ha azon szakmákkal forrott össze, amelyek a robbantást és a tüzet használták munkájukhoz. A szakmaszeretet, a tisztesség, az alázat, az összetartás, évszázadok óta a bányászok legjellemzőbb tulajdonsága maradt. Van okunk tehát emlékezni, van okunk elismerni és ünnepelni ezt a kiváló szakmát, és az ebben dolgozó kiváló szakembereket.

A bányai értéktérítő akkor is, ha mostanában nem a legszebb és legbővebb napjait éli. Az utóbbi évtizedekben, a világban és Magyarországon bekövetkezett gazdasági változások

nehéz, és kritikus helyzetbe hozták ezt az ágazatot. Azt, hogy gazdasági értelemben törvényszerű volt-e a hazai bányászat elcsorvadás, ezt nem tudom, s nem is akarom most megítélni. Az viszont biztos, hogy a munkahelyek megszűnése, a városok, a települések elnéptelenedése, vagy jelentős létszámú csökkenése súlyos gazdasági örökséget jelent, aminek hatásait nagyon nehéz és hosszán tartó munkával lehet csak helyrehozni. A hazai bányai ipar hanyatlása, több tízezer család életében jelentett rendkívül komoly egzisztenciális válságot, amelyet csak többé-kevésbé sikerült, vagy lehetett szociálpolitikai megoldásokkal enyhíteni. A kormány, 2010-es megalakulásakor célul tűzte ki, hogy megpróbálja megfordítani a negatív trendeket. Határozott lépések történtek a munkahelyek védelmére, újak létrehozása, a gazdaság, növekvő pályára állítása érdekében. Egészen más úton közelítünk a gazdaságfejlesztéshez, hiszen mi megpróbáljuk most a munkát a termelést a termelőket és a termelő ágazatokat minden erőnkkel támogatni.

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium a bányászatot egészen más aspektusból közelíti most meg, mint a korábbi kormányzat. Határozott, törvényi lépéseket tettünk annak érdekében, hogy fejlődessen ez az ágazat. A közelmúltban benyújtottuk az Országgyűlésnek a bányászati törvény egy újabb módosítását, annak érdekében, hogy a hazai szénhidrogén-készletek kutatása és kitermelése hatékonyabbá válhasson. A

legújabb technológiák alkalmazásával kinyerhető szénhidrogén-kincs felkutatásával és kitermelésével, úgy véljük, csökkenthetjük hazánk importfüggőségét. E mellett munkahelyeket teremthetünk, az energiahordozók szempontjából pedig növelhetjük a lakossági energiaárak szabályozhatóságát. A szénhidrogénmezők részleges és ismételt kutatását kívánjuk előírni, különös figyelemmel azokra a bányatelkekre, amelyek nem folyik kitermelés. Elköteleztünk vagyunk abban is, hogy az egy bányavállalkozó által egyidejűleg kutatható területek mennyiségét országos szinten maximáljuk. Ennek köszönhetően verseny indulhat meg a kutatás területén is.

A magyar bányászat fenntarthatóságát és fejlesztését szolgálja a nemzeti energiastratégia tervrészét képező ásványvagyon és készlethasznosítási cselekvési terv is. A cselekvési terv kidolgozásába bevontuk a Magyar Bányászati Szövetség és az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület tagjait, vezetőit, akik munkáját ez alkalommal is szeretném megköszönni. Ez a cselekvési terv záloga lesz a magyarországi ásványvagyon megnyitására, elhelyezkedésére vonatkozó földtani dokumentációk megőrzésének, digitalizálásának és frissítésének. A terv alapján megvalósíthatósági tanulmányok születnek, amely alapján a kitermelési tevékenység költséghatékony újraindításáról tudunk majd beszélni.

(Folytatás a 2. oldalon)

Út a felfüggesztett demonstrációig

Magyarország kormánya a múlt év végén a Széll Kálmán tervre építve két új, lényeges törvényi változást vezetett be. Az egyik törvény az a korhatár előtti nyugdíjakra vonatkozott, a másik törvény pedig a megváltozott munkaképességűekre. A Széll Kálmán tervnek volt egy meghatározó mondata, amely így szólt: csak az lehet nyugdíjas, aki eléri a reá mérvadó, vonatkozó nyugdíjkorhatárt. Ennek megfelelően teljes átalakítási folyamat indult el, és nagyon rosszul érintette a bányai iparban dolgozókat, hogy a 150/1991-es és a 23/1991-es kormányrendeleteknek az eleje eltörlésre került. Az egyik a szén kitermelés szakmai nyugdíját szabályozta, a másik pedig az egyéb nyugdíjra és más társadalombiztosítási kedvezményekre vonatkozó szabályokat tartalmazta. Felmerülő problémáinkat jeleztük a döntéshozóknak. A miniszterelnök úrnak és a felelős miniszternek is levelet írtunk.

Elindítottuk az egyeztetést államtitkári szinten is, és ezek alapján a következők történtek az elmúlt egy évben.

A szénbányászokra vonatkozó földalatti bányász nyugdíjkezelési változatlanul megmaradt, viszont nem nyugdíjnak, hanem járadéknak hívják, de összegszerűségében ugyanannyi, mint a korábbi nyugdíj. A járadékosok viszont nem kapták meg a korábbi gyakorlatnak megfelelő szénjárandóságukat. A BDSZ jelzésére, egy hónappal később sor került a kifizetésre. A bányászok szénjárandóságának törvényi szabályozását is kezdeményeztük, mely reményeink szerint, a bányászatról szóló törvényben elfogadásra kerül.

A föld alatt dolgozókat a 23/1991-es rendeletben szabályozott átlagkereset-számitási kedvezmény, érintette még. Ez azt tartalmazta, hogy aki tizenöt évet föld alatt dolgozott, és kényszerűsügből korábban el kellett hagynia a bányát, mert bezárták a munkahelyeket, mikor elérte az öregségi nyugdíjkorhatárt, kérhette, hogy a reá vonatkozó nyugdíj-megállapítás ugyanolyan legyen, mint a hasonló földalatti munkakörben dolgozóknak az átlagnyugdíja. Ezen kívül voltak olyan speciális esetek, amikor valaki a bányamunka során megsérült, vagy az egészségi állapota miatt kikerült a jobban kereső frontfejtéses, elővájásos munkahelyekről szalag mellé, vagy kényszerűsügből külszíni munkára. Ebben az esetben is jogosultak voltak átlagkeresetet kérni a bányászok. Közben jelentősen változott a szabályozás, mert nem az utolsó öt év keresetének az átlaga alapján számolják ki a nyugdíjat, hanem az utolsó huszonnégy év alapján. Így, részben a bányászati keresetek is bekerülhettek a nyugdíjszámitási alapba. Ez az átlagszámitási probléma a mai napig nem oldódott meg.

A szén kitermelés térségben dolgozók speciális szakmai nyugdíjban részesültek. 1985-ben került fel először, hogy a háromszáz méter mély bányagödörökben speciális hatások érik az ott dolgozókat. Elindult egy fiziológiai, ergonomiai mérőszám, amely alapján az orvos egészségügyi bizottság azt állapította meg, hogy harminc év munkavégzés után maradandó egészségkárosodás következhet be. Ezért bevezették Magyarországon először 1994-ben az első szakmai nyugdíjat, s ez a szén kitermelés szakmai bányásznyugdíj elnevezést kapta. Harminc év után elmehettek az ott dolgozók nyugdíjba. Ennek alapján meg lehetett előzni, hogy nyugdíjas vagy idős korukban betegségekkel kelljen küszködniük. Sokaknak az életét sikerült így meghosszabbítani. Ez a szakmai nyugdíj a 150-es kormányrendelet eltörlésével teljes egészében eltűnt. Komoly feszültségeket okoz jelenleg is. Múlt év decemberében az első egyeztetésen azt az ígéretet kaptuk a helyettes államtitkár-asszonytól, hogy figyelembe veszik a szempontjainkat, írjuk le, hogy a szabályozásban mit szeretnénk elérni, és mintegy érzékeltette, hogy a szén kitermelés nyugdíjas ügyek megoldásra kerülhetnek. En azt válaszoltam – egyeztetve főbizalmi szintig a kollégákkal -, hogy átmenetet kérünk a rendelkezés bevezetésére, készüljenek újabb fiziológiai, ergonomiai mérések, hogy változott-e valami a munkakörülményekben. Azt mondtuk, hogy bizonyos korhatárt hajlandóak vagyunk figyelembe venni az új szabályozásban, amennyiben a fiziológiai mérések vagy éppen az egyeztetések a gyakorlati tapasztalatok megfelelő párbeszédben kiértékelésre kerülnek.

Ezt követően sürgettük a folyamatot, s kaptunk is levélben megfogalmazott álláspontokat. Az idei bányásznap ünnepsége előtt elindítottunk megint egy jelentősebb, egyéni képviselőket is megkereső, szakszervezeti érdekegyeztetési folyamatot. Televíziós vitában a területért felelős államtitkár ígéretet tett, amikor kijelentette, hogy megoldják a szén kitermelés dolgozók problémáit is. Olyan szövegkörnyezetben fogalmazta meg, hogy amikor egy nagy ellátórendszernek az átalakítása történik, bekövetkezhetnek olyan hibák, amelyekkel a jogalkotó nem számolt. Ez számunkra megnyugtató válasz volt. A korábbi levelekben benne volt, hogy a kerkedvezményes nyugdíjrendszer átalakításával párhuzamosan a szén kitermelés szakmai nyugdíj ügyét is rendezi a kormány. Ennek, a kormány által megszabott, határideje ez év június 30-dika volt. A nyári hónapokban azt tapasztaltuk, hogy a kerkedvezményre vonatkozó új kormányzati szabályozás is késik. Vagyis nem került kormány elé! Mivel a kerkedvezményes nyugdíj szabályozásának folyamata nem indult el, azt az ígéretet, hogy együttesen fogják majd a szén kitermelés nyugdíjat szabályozni a kerkedvezményessel, nem tudtuk erőteljesebben kérni, hiszen a másik vonatkozásban sem készültük el, a mai napig a kormányzati jogszabályok. A BDSZ, egyeztetve a MOL Bányászszakszervezettel, figyelemmel kíséri a fűrtoronynál dolgozók kerkedvezményes nyugdíjának a helyzetét is.

(Folytatás a 3. oldalon)

Németh Lászlóné ünnepi beszéde

(Folytatás az 1. oldalról)

A kormány eltökélt abban, hogy korábban tartja a rezsiköltségeket.

Ehhez azonban megfelelő mennyiségű, és megfelelő áron kitermelt energiahordozóra lesz szükségünk. Ennek egy részét szeretnénk itthon előállítani. Az Országgyűlés által elfogadott energiasztratégiát az abban foglalt, atom, szén, és zöldlogika mentén kívánjuk végrehajtani, bízva abban, hogy ez a hármas szövetség komoly gazdasági haszonnal is jár majd. A nukleáris energiatermelés jelen arányának fenntartása is célunk, ezért a cselekvési tervnek nagyon fontos eleme a hasadó anyagok bányászatával összefüggő ismeretek újraértékelése, és annak bővítése.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Engedjék meg, hogy röviden összefoglaljam azokat a konkrét lépéseket és intézkedéseket, amelyeket a bányász szakma talpra állítása érdekében a közelmúltban megtettünk.

A bányászati koncessziós eljárások szabályozásának pontosítása érdekében módosítottuk a bányászatról szóló törvényt. Előkészítettük az új bányászati koncessziós pályázatok kiírásának eljárási szabályait. Megalkottuk a bányászati koncessziós eljárásokat megelőző komplex érzékenységi és terhelhetőségi vizsgálatokról szóló kormányrendeletet is. Az ésszerűség és hatékonyság jegyében is újrászabályoztuk a bányászati építészeti hatósági eljárásokat. Pontosítottuk a bányászati hulladékokról szóló uniós irányelv hazai átültetésével kapcsolatos szabályozást.

Az Országgyűlés tavaly elfogadott törvénymódosítása 2012. január 1-től megszüntette a korhatár előtti öregségi

nyugdíjat. A nyugdíjrendszer átalakítása során kiemelt figyelmet szenteltünk viszont a visszavonult bányászokra. A földalatti munkakörben dolgozó, legalább huszonöt évet vagy ötezer műszakot dolgozó bányászok egyetlen kivételként megtarthaták korábbi jogosultságait. A nyugdíjas bányászok átmeneti bányászjáradékának kifizetése megtörtént. Ugyanakkor, a nyugdíjrendszer tavalyi átalakítása során az előírt felülvizsgálatoknál előfordulhatott, hogy a korábban rokkantsági nyugdíjkezelésben részesülő bányászok számára nem, vagy csak sokkal kisebb mértékben állapítottak meg rehabilitációs ellátást. A probléma észlelése és ennek orvoslása érdekében úgy döntöttünk, hogy a bányászok a korábbi ellátással megegyező összegű egészségkárosodási járadékban részesülnek. Ez a kormányrendelet kihirdet

tés előtt áll. Ennek kihirdetésével a bányászok megtarthatják korábban kiérdemelt jogosultságait, a már felülvizsgált személyek esetében pedig a két ellátás közötti különbözetet viszszaemlékeztetik megkapják. Az elmondottakból – azt gondolom –, hogy egyértelműen látszik, hogy a kormány most, hosszú idő után, alapvető fordulatot indított el a bányászattal kapcsolatos politikájában. Tudjuk és természetesen is mondható, hogy ez az út, amin elindultunk, hosszú és még sok időt fog igénybe venni, míg a végére érünk.

Végezetül. Szent Borbála napján a bányászok a tradícióra a múltra és hőseikre emlékeznek. Ezen a mai ünnepen azonban kérem önöket, hogy ne felejtsek el: a bányász szakmának Magyarországon van jelene és reményeink szerint lesz jövője is. Ehhez kívánok önöknek jó szerencsét!

Kitüntetettjeink

**Szt. Borbála napi országos központi ünnepség
2012. december 4.**

„Borbála Érem” kitüntetésben részesült, lelkiismeretes bányászattal kapcsolatos tevékenységéért: *Balázs László* a Pannon Hőerőmű Zrt. felelős műszaki vezetője. *Csák Máté Csaba* a Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányauzem szén-előkészítési körletvezetője. *Dr. Csontos Csaba* a MOL Nyrt. csoportszintű kutatási portfólió menedzsmentkutatási tanácsadója. *Fritsch László* az E.ON Földgáz Storage Zrt működésért felelős igazgatósági tagja. *Huszár Attila* a MAL Zrt. Bauxitbányászati Divízió Halimba Bányauzem vezetője. *Jászai Sándor* a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke. *Juhász Ferenc* a Rotary Fűrési Zrt vezérigazgatója. *Kelemen József* az OMBKE szerkesztője. *Dr. Kertész Botond* a COLAS Északke Kft értékesítési és bányászati stratégiai vezetője. *Kolláth János* a MAL Zrt műszaki- és gazdasági tervezetési vezetője. *Dr. Korompay Péter* a G.I.T.A-3 Kft. műszaki tanácsadója. *Nagy Béla* a Mátrai Erőmű Zrt Visonta Bánya víztelenítési és ütéspítő részlegvezetője. *Nagy Gábor* a Magyar Horizont Energia Kft felszíni létesítmények vezetője. *Dr. Rittlinger Anna* a Mátrai Erőmű Zrt jogügyi osztály vezetője, a Jogi Bizottság elnöke. *Virág István* az MBFH Miskolci Bányakapitányság bányafelügyeleti főmérnöke.

„Miniszteri elismerés” kitüntetésben részesült: *Dr. Jean Kornél* az ECOVIS Budapest ügyvédje. *Krausz István* a Vértesi Erőmű Zrt Márkushegyi Bányauzem villamos részlegvezetője. *Prakfalvi Péter* a

Magyar Bányászati és Földtani Hivatal bánya-felügyeleti főgeológusa. *Szládovics Dezső* a MOL Nyrt kút-munkálati tervezés vezetője. *Virág Gyula* a Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi Bánya Karbantartás-előkészítő osztály irodavezetője.

A Magyar Bányászati Szövetség „Szt. Borbála, a bányászok védőszentje” emlékérmét ajándékozott

Németh Lászlóné nemzeti fejlesztési miniszter asszonynak, tiszteletét és köszönetét kifejezve azért, hogy a bányászatban dolgozók legkiválóbbjait a bányász hagyományokat felelevenítő kitüntetésben részesítette.

„Magyar Bányászattért” emlékérem kitüntetésben részesült: *Dr. Bóhm József*, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar egyetemi docense, intézetigazgatója, korábbi dékánja a hazai bányászat kutatás-termelés, a bányászati felsőoktatás fejlesztésében, a bányamérnök képzésben kifejtett több évtizedes, kiemelkedően sikeres szakmai életútja elismeréseként. *Volter György* a Geofizikai Szolgáltató Kft ügyvezető igazgatója, a szénhidrogén bányászatban végzett több évtizedes kiemelkedő szakmai munkássága elismeréseként. *Szanyi Béla* a Wildhorse UCG Kft ügyvezető igazgatója, a bányászatban végzett több évtizedes kiemelkedő szakmai munkássága elismeréseként.

A Bányaiipari ágazati párbeszéd fejlesztéséért emlékérem kitüntetésben részesült: *Kovács János* a Mátrai Erőmű Zrt Visonta Bánya munkatársa, kiemelkedő munkája elismeréséül.

Választás a Samsonite Hungária Bőrönd Kft Szakszervezeti alapszervezeténél

2012. november 29-én a Samsonite Hungária Bőrönd Kft Szakszervezeti alapszervezeténél befejeződtek a választások. Az elmúlt hetekben a bizalmi választásokat követően a jelölő bizottság azon dolgozott, hogy minél szélesebb körben elbeszélgesse a tagsággal az új titkár személyéről.

Elérkezett a nagy nap, *Horváth Lászlóné* (Ancika) huszonhét évi SZB titkárság után nyugdíjba vonul és befejezi tevékenységét. Pályáját az emberek szeretete, a lelkiismeretesség, a közösségért való fáradhatatlanság jellemezte. Munkájának elismerését több kitüntetés jelzi, pályafutásának befejezésekor BDSZ Elnöki Elismerő Oklevelében részesült, melyet *Varga Éva* a BDSZ alelnöke és *Cseh Zsuzsanna* a BDSZ Bőripari tagozat vezetője adott át.

Szegediné Jantner Eszter az újonnan megválasztott SZB titkár, fiatal, agilis ember. Az ÉTOSZ által szervezett szakszervezeti képzésen már izelítőt kapott

**Szegediné Jantner Eszter az új
SZB titkár**

az előtte álló feladatokról, de az élet sokszor hoz meglepetéseket is. További munkájához sok sikert kívánunk!

Levélváltás a nyugdíjak és nyugdíjasok védelmében

Tisztelt Miniszterelnök úr!
Miniszterelnök Úrhoz egy évvel ezelőtt írt levelünkben már jeleztük (2011. október 19-én), hogy a 2012. január 1-jétől életbe lépő törvényi változások a bányászok több társadalombiztosítási kedvezményének a megvonását eredményezik, melyeket a bányászok nem tudtak elfogadni.

Ezért a két törvény kihirdetését követően - „*a korhatár előtti öregségi nyugdíj megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény*” és - „a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény”- számos levélbeli megkereséssel éltünk az Emberi Erőforrás Minisztérium és a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium miniszterei, államtitkárai, helyettes államtitkárai felé, hogy javaslatainkkal is elő tudjuk segíteni a kialakult problémák megoldását. Személyes megbeszéléseken és televíziós műsorban ezekre ígéretet is kaptunk.

Az első megoldásra váró súlyos problémát az jelenti, hogy a 150/1991. (XII. 4.) Korm. rendelet 2012. január 1-jétől történő hatályon kívüli helyezésével a szén külfejtéses bányatérsgében dolgozó munkavállalók egyik napról a másikra elveszítették azt a jogosultságukat, hogy 30 éves bányászati szolgálati idő után el tudják menni bányásznyugdíjba.

A bányászok és a BDSZ részéről ez az eljárás elfogadhatatlan. Ezért azt kérjük Miniszterelnök Úrtól, hogy a szén külfejtéses bányatérsgében dolgozók a 150/1991-es Korm. rendeletben biztosított, fiziológiai mérésekkel is alátámasztott speciális szakmai nyugdíja - ez a bevezetésekor sem foglalkoztatási kérdéseket oldott meg, hanem kizárólag maradandó egészségkárosodást előzött meg - kerüljön visszaállításra.

A második ilyen megoldásra váró jogos igény elsősorban azokat a volt bányász munkavállalókat érinti, akik 2011. december 31-éig a 23/1991. (II. 9.) Korm. rendelet alapján mentek el III. csoportú rokkantsági nyugdíjba és nem töltötték be 2011. december 31-éig az 57. életévüket. Ezen rokkantsági körnek 2012. január 1-jétől rehabilitációs ellátást folyósítanak, s legkésőbb 2012. március 31-éig mindenkinek jelentkeznie kellett komplex felülvizsgálatra.

Sajnos a felülvizsgálat során a bányászrokkantaknál nem vették figyelembe a hosszú bányamunka során elszenvedett különböző egészségkárosító hatásokat és tényezőket, melyet a minisztérium most utólagosan a többszöri megkeresésünkre megpróbál orvosolni, de idáig konkrét intézkedés nem történt.

A nehéz munkakörülmények között dolgozók egyik pillanatról a másikra veszítették el több évtizedes jogosultságukat.

A harmadik halaszthatatlan és megoldásra váró problémakör a bányászok kedvező nyugdíjállag számítási kedvezményei, melyek 2012. január 1-jei hatállyal ugyancsak megszüntetésre kerültek.

Az első ilyen kedvezmény, melyet a földalatti munkavállalók vehettek igénybe nyugdíjazásuk során, a következő:

„A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. Törvény végrehajtására kiadott 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 14. §. (9). bekezdése, amely biztosította, hogy a bányászati

tevékenységet folytató gazdálkodó szervezetnél föld alatt legalább tizenöt éven át kordedvezményre jogosító munkakörben dolgozó öregségi nyugdíját, kérelemre, annak a keresetnek az alapulvételel kell megállapítani, amit a vele azonos munkakörben foglalkoztatottak a nyugdíj megállapítását megelőző naptári évben átlagosan értek annál a munkáltatónál, ahol az igénylő ebben a munkakörben utoljára dolgozott”.

A másik ugyanilyen fontos kedvező átlagkereset-számítási kedvezmény a 23/1991-es Korm. rendeletben volt szabályozva, azonban 2012. január 1-től kikerült e rendeletben történő szabályozás alól, s ezzel megszűnt. Ez az átlag-számítási kedvezmény a bányászati munkahelyeiket önhibájukon kívül (bányabezárások) elhagyó bányászoknak nyújtott lehetőséget egy kedvezőbb nyugdíj megállapításához bizonyos feltételek megléte esetén.

A földalatti kordedvezményes munkakörben dolgozók után a munkaadó folyamatosan megfizette (2007-től) és fizeti jelenleg is a kordedvezmény-biztosítási járulékot, mely 2011-ben már 13 százalékos volt és ez a befizetett járulék a költségvetés oldaláról fedezte, illetve a jövőben is tudná fedezni a bányászok nyugdíjállag kedvezményének plusz költségkihatását.

Mindezen problémák megoldása érdekében szakszervezetünk legutóbb olyan javaslattal élt a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium felé, hogy *a szén külfejtéses bányatérsgében dolgozók bányásznyugdíja a korábbi teljes szabályozással és a bányászok kedvező átlagkereset-számítási kedvezményei kerüljenek be a „Bányászatról szóló törvény” hatálya alá*, mellyel megnyugtató módon rendeződhetnek a bányász társadalomban meglévő feszültségek.

Sajnálatos módon ez utóbbi mostanra már oda jutott, hogy a bányászok már egy esetleges demonstrációtól sem riadnak vissza céljaik, jogos követeléseik megvalósítása érdekében.

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Mindezek alapján azt kérjük Öntől, hogy a bányászok fenti kedvezményeinek további szabályozásában, megőrzésében legyen a segítségünkre, mert ennek hiányában súlyosan sérülnek a bányászok jogosan kivívott és a társadalom részéről is elfogadott kedvezményei. Támogatását és segítőkézségét megköszönve kívánok:

Jó szerencsét!

Budapest, 2012. október 30.

Rabi Ferenc
a BDSZ elnöke

Rabi Ferenc úr részére elnök
Bánya, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete
Tárgy: Tájékoztatás a Kormány döntéséről

Tisztelt Elnök Úr!

A Kormány megtárgyalta a bányászok kedvezményeiről szóló előterjesztést, és a következő döntéseket hozta.

A korábban rokkantsági nyugdíjban részesült bányászok a korábbi nyugdíjkkal azonos összegű járadékra lesznek jogosultak. Akit már felülvizsgáltak, s ellátását csökkentették, az is a korábbi rokkantsági nyugdíjának megfelelő összegre lesz jogosult. Azok a bányá-

szok, akiket még nem vizsgáltak felül, és tudják igazolni, hogy bányászok voltak, felülvizsgálat nélkül is visszakaphatják ellátásukat. A döntés végrehajtásának szabályait munkatársaim haladéktalanul kidolgozzák. A konkrét szabályozásról a Kormány december 5-én kíván döntést hozni.

Budapest, 2012. november 23.

Üdvözlettel:

Balogh Zoltán

Emberi Erőforrások Minisztériuma
Balogh Zoltán miniszter

Tisztelt Miniszter Úr!

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete (BDSZ) megkapta az 50170- 2/2012. számú levelét, melyben tájékoztatást adott a korábbi leveleinkben és a demonstrációs felhívásunkban foglaltakra.

Köszönjük, hogy a korábbi rokkantsági nyugdíjban részesülő bányászok problémáját a Kormány „konkrét szabályozásban” december 5-én megtárgyalja és reményeink szerint pozitív döntést hoz, az érintettek „visszakaphatják ellátásukat”.

Sajnos levelében nem tért ki a szén külfejtéses szakmai nyugdíj megszüntetésére és a bányászok átlagszámítási kedvezményére vonatkozó kéréseinkre.

Az érintettek a szén külfejtéses szakmai nyugdíj eltörlése után (150/1991. Korm. rendelet megszüntetése) várják a nyilvánosság előtt is elhangzott ígéretek gyakorlati megvalósulását.

„Azokat a hibákat, azoknak a helyre-tételét én azt gondolom, hogy meg fogjuk tenni, mert amikor egy ilyen nagy rendszert átalakítunk, akkor igenis azt el kell ismerni, hogy vannak hibák, vannak olyan rossz döntések, amelyek a kormányrendeletek során nem derülnek ki.. igaz ez a 30 év fölötti munkát elvégzett földfelszín fölötti bányamunkásokra is.” (államtitkár úr álláspontja)

Tisztelt Miniszter Úr!

Utolsó levelében Ön is jelezte, hogy a minisztériumi előterjesztések szerint „a bányászok élethelyzetének megoldásához jelentős segítséget nyújtana” a várható kormánydöntés, illetve korábban tájékoztattak bennünket, hogy a kordedvezményes nyugdíjrendszerrel együttesen ezt a problémát is kezelni fogja a Kormány,

Az érintettek ismerik a minisztériumi pozitív álláspontokat, de egy év után joggal várják a konkrét szabályozási megvalósulását, a számukra is elfogadható megoldást.

Tájékoztatatom, hogy a BDSZ Országos Tanácsa december 5-én ülésezik - akkor születik döntés a „felfüggesztett” demonstrációról.

Amennyiben lehetséges, kérem, hogy tájékoztasson a szén külfejtéses térségben dolgozó bányászok szakmai nyugdíjára és a földalatti bányászok átlagszámítási kedvezményére vonatkozóan milyen konkrét döntés várható, milyen ütemezéssel, mert a bányász képviselők ez alapján hozhatnak megalapozott döntést a Borbála napi ünnepségeket (december 4.) követő első ülésükön.

Válaszát várva, támogatásában bízva kíván:

Budapest, 2012. december 1

Jó szerencsét!
Rabi Ferenc

Út a felfüggesztett demonstrációig

(Folytatás az 1. oldalról)

Amikor nem történt lényeges változás, az aktuális problémákról demonstrációk felhívást fogalmazott meg, az Országos Tanács felhatalmazásával a BDSZ elnöke. Ebben jeleztük az átlagkereset-számítási, a szén külfejtéses, és a fűrótor-nyoknál dolgozók kordedvezményes nyugdíjának a problémáját. Ehhez kapcsolódott egy negyedik, szintén egy éve húzódó ügy, ami a megváltozott munkaképességűekre vonatkozó új törvényi szabályozásból fakadt: a harmadik csoportos rokkantnyugdíjasoknak elvették a nyugdíját. Rehabilitációs folyamatban gondolkodott a törvényhozó. Abban, hogy egy új egészségügyi állapotfelmérés után rehabilitáció következik és visszakerülnek az érintett bányászok a munkaerő piacra. Három fokozatban állapíthattak meg rehabilitációs folyamatban életminőséget. Volt, aki nem kapott semmilyen rehabilitációs ellátást, mert úgy ítélték meg, hogy azonnal visszamehet a munkaerő-piacra. Volt, aki 28720.- forintot kapott és volt, akinél 47000.- forintos összeget állapítottak meg. Ez a gyakorlatban úgy nézett ki, hogy akinek volt százhusz, százharmincezer forint nyugdíja, annak hirtelen visszaesett az ellátása többnyire 28720.- forintra, amelyből még adóznia is kellett. Nagyon keményen és határozottan jeleztük, hogy eltelt egy év, a türelmünk elfogyott, hiszen semmilyen konkrét intézkedés nem történt ezekben az ügyekben.

Ezek az ügyek kerültek be a demonstrációs felhívásba. Elkezdjük a szervezést. A testület a vitában úgy foglalt állást, hogy abban az esetben, ha érdemi válaszlé-vel érkezik a demonstrációs felhívásunkra, s a levélben elküldött követeléseinkre, akkor a demonstrációs helyzet vagy megszűnik, vagy más álláspontot kell kialakítani, a válasznak megfelelően. Az elnökségi ülésünk ideje alatt – az utolsó pillanatban – az Emberi Erőforrások Minisztériumból, Balogh miniszter úrtól érkezett egy válaszlevél, ami azt tartalmazta, hogy a bányászok élethelyzetének a javítására jelentős intézkedéseket tervez a kormány és a következő kormányülé- sen döntenek. Az Elnökség – hosszas vita után – úgy határozott, hogy nem mond-ja le a demonstrációt, hanem felfüggeszti, megvárva a konkrét kormányzati dön- téseket. Az adott napon a kormány valóban tárgyalta a bányászokat érintő ügyek-ről, de a döntéseket a következő ülésre tette át. Mi kértük azt is, hogy a szén külfejtéses bányászok szakmai nyugdíja, az átlagkereset-számítás, valamint a fűrótornyoknál dolgozók kordedvezménye is kerüljön be a bányászatról szóló törvénybe. Több vezető, államigazgatási szakember is, fórumokon, egyéb alkal- makon kijelentette, hogy lehetőséget látnak arra, hogy ez szabályozásra kerüljön, az általunk kértek szerint, a bányászatról szóló törvényben. Ezek az ügyek – mert van már szociális téma szabályozva a bányatörvényben – oda kerüljenek be, mint speciális, szakmához kötődő kivételek.

A bányászatról szóló törvényt a következő ülésén tárgyalta a kormány és infor- mációink arról szóltak, hogy konszenzus volt a tárcák között, s így ezekben az ügyekben befogadásra kerülnek a javaslataink.

A kormány a megváltozott munkaképességű bányászok problémáiról más elő- terjesztésben tárgyal, mert az nem kerülhet be a bányászatról szóló törvénybe.

A kormány a rokkant bányászok vonatkozásában pozitív döntést hozott. Erről közvetlenül a kormányülés után – november 23-án - levélben tájékoztatott a miniszter úr. Ennek a lényege, hogy aki a bányaiiparból bányásként ment el, megváltozott munkaképességüként rokkantnyugdíjba, a korábbiak szerint fogja kapni az ellátását, járadék formájában. Ahhoz, hogy ez a folyamat végigmehe- sen, igazolnia kell, hogy a bányaiiparból ment el nyugdíjba. Ez megnyugtató válasz volt számunkra. December 5-én tárgyalta a kormány a konkrét jogszabály- tervezetet. Hamarosan meg kell, hogy jelenjen a jogszabály. S ha ez megtörténik, akkor elmondhatjuk, hogy ezt a nagyon feszítő ügyet sikerült megoldani.

Továbbra is nyitva marad viszont a szén külfejtéses szakmai nyugdíj ügye. Ismereteim szerint ez nem került elfogadásra. Már egy éve annak, hogy szén külfejtéses bányász nyugdíjba vonulás lehetősége, minden átmenet nélkül, eltör- léésre került. Azóta nem lehet élni ezzel a lehetőséggel. Ez számunkra elfogadha- tatlan! Meg kell várnunk, hogy a kormány által szintén december 5-én tárgyal- korengedményes és kordedvezményes nyugdíj vonatkozásában milyen döntés születik. Ha ebben, bármilyen módon, az általunk jelzett problémát kezelik, akkor arról lehet majd konkrétan tárgyalni a szakszervezeti tagokkal, munkavállalók- kal. Ha nem ez következik be, akkor továbbra is nagyon erőteljes demonstrációs és egyéb érdekérvényesítési folyamatban gondolkodunk.

A szén külfejtéses szalmái nyugdíj átmenet nélküli eltörlését a BDSZ nem fogadja el!

Nemzetközi szinten, bíróságoknál, ebbe beleértve a nemzetközi és hazai szin- teket, az alapvető jogok biztosánál és máshol is el fogjuk indítani az érdekér- vnyesítési folyamatokat. A bányásztársadalmat szolidaritásra kérjük és szeretnénk elérni, hogy az új szabályozás ne az egyik pillanatról a másikra hozzon új élet- helyzeteket, illetve várjuk, hogy kapjunk arról bizonyosságot, hogy hatvanöt éves ember képes a háromszáz méter mély bányagödörben hat-nyolc emelet magas gépeken, a létrán felmászva, súlyokat cipelve, fizikai munkát végezni. Ez a mun- káltatók szerint elképzelhetetlen ezért az érintett munkavállalókat nem fogják tovább foglalkoztatni. Az viszont számunkra elfogadhatatlan, hogy ezek az emberek az utcára kerüljenek. Ezért, ha szükséges, a demonstrációt is megtartjuk, s egyéb más akciókat is szervezünk az érdekeik védelmében. A demonstráció felfüggesztése a BDSZ szándékainak és megállapodási készségének a kifejezése volt. Ám arra - s erről érdemi tájékoztatást sem kaptunk -, hogy mi az oka annak, hogy a kormány a szén külfejtéses bányászok szakmai nyugdíját elveszi, nincs elfogadható magyarázat. Azt ne várja senki, hogy egy szakszervezet feladja a bányászok egészségéért és biztonságos munkavégzéséért folytatott küzdelmét.

Ez nem politikai ügy, ez nagyon komoly munkavállalói érdekvédelmi ügy.

Kérem a bányász kollégákat, szakszervezeti tagokat és munkatársakat, hogy közösen lépünk fel a szén külfejtéses szakmai nyugdíj és az átlagkereset-számí- tás megmaradása érdekében!

Rabi Ferenc
a BDSZ elnöke

Könnyűipar a BDSZ-ben

Bizonyára mindenki előtt ismert az a tény, hogy 2010. január 1-től a Textilipari Dolgozók Szakszervezete és a Ruházatiipari Dolgozók Szakszervezete egyesült a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetével, 2011. július 1-től a harmadik könnyűipari szakszervezet a Bőripari Dolgozók Szakszervezete is csatlakozott ehhez az integrációhoz, melyben a korábbi ágazatok egy-egy tagozatot alkotva kapcsolódnak a közös szervezeti struktúrához.

Így mára egyértelmű, hogy a BDSZ szervezetileg egy valóságos integrált ipari, több szakmakultúrájú, erős, egy-séges ágazati szakszervezetté vált.

Igazolható-e ez az állítás? A válasz egyértelmű igen.

A BDSZ vezető testületei rendszeresen foglalkoznak a szervezetbe integrálódott szakmák helyzetével, képviselőikkel, érdekvédelmi problémáikkal. Féléves, éves munkaprogramja kialakítása során nagy gonddal és körültekintéssel tervezi üléseinek napirendjeit ennek megvalósítása céljából.

A BDSZ testületei értékelik úgy az

adott cégek, mint a foglalkoztatottak sorsának alakulását, a szakszervezeti alapszervezetek, a tagság gondjait, problémáit.

Munkamódszerének részeként a szükséges, sajátos szakszervezeti ten-nivalók érdekében határozatokat fogad el a feladatok maradéktalan teljesítése, segítése céljából.

Ebbe a sorba illik az, hogy a BDSZ Elnöksége 2012. szeptember 12-én, az Országos Tanács 2012. október 3-i ülésén kiemelt napirendként foglalkozott a könnyűipari cégek helyzetértékelésével, foglalkoztatási tevékenységük ala-

kulásával. Erre az OT ülésen részt vettek a könnyűipari munkáltatói és tudományos szervezetek vezetői, képviselői és a könnyűipari alapszervezetek titkárai, elnökei.

Az alábbiakban közreadjuk az Országos Tanács által megvitatott és elfogadott határozatokat:

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Országos Tanácsa (BDSZ OT)

— elismerését fejezi ki a helyzet felmérésében, a stratégia kialakításában, valamint a szakképzési tanulmány elkészítésében részt vevő valamennyi textil-, ruházatiipari, képzési szakembernek, szervezetnek, különösen a TMTE-nek;

— támogatja a tanulmányokban szereplő stratégiai célkitűzések, megvalósítási terv és képzési feladatok végrehajtását;

— vállalja, hogy a szakmai partnerekkel, munkáltatókkal, az MSZOSZ-szel együttműködve eljár a könnyű-

ipart érintő olyan kormányzati intézkedések meghozatala érdekében, melyek kiszámíthatóbb gazdasági környezetet, megfelelőbb versenyhelyzetet eredményeznek, ennek révén minimálisan 2-3 üzleti évre legyen lehetőség reális üzleti tervek készítésére. Szükségesnek tartja hosszabb távra szóló ágazatpolitika kialakítását, mely magában foglalja az oktatás, képzés feltételeit is, összehangolva az Európai Uniós törekvésekkel. Megvalósítása érdekében, sajátos eszközeivel segíti ezen folyamatok kialakítását, érvényesülését;

— felkéri a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségének vezető testületeit és vezetőit, hogy a BDSZ OT könnyűiparral kapcsolatos határozatait, azok megvalósítását sajátos eszközeivel támogassa;

— támogatja a Könnyűipari Ágazati Párbeszéd Bizottság - munkáltatói és munkavállalói oldalának - ágazati kollektív szerződés megkötésére irányuló törekvését, szándékát, kezdeményezi

mielőbbi megvalósulását;

— szükségesnek és indokoltnak tartja az évenként megrendezésre kerülő Könnyűipari Szakmai Nap megszervezését és megtartását, a szakmai értékek megőrzése, megőrizhetősége és a további feladatok végrehajtásának összehangolása érdekében;

— minden eszközt, lehetőséget felhasznál arra, hogy a könnyűipar (textil-, ruházat-, bőr- és cipőipar) ismertsége, elismertsége, nyilvánossága, presztízse jelentős mértékben javuljon;

— vállalja a könnyűipari szakmai sajtóval együttműködve, hogy saját belső információs, tájékoztató rendszerében, sajtójában (Bányamunkás), honlapján (www.banyasz.hu) folyamatosan megjeleníti a könnyűipart érintő fontosabb cikkeket, írásokat, tanulmányokat, döntéseket;

— kiemelt figyelmet fordít az ágazat munkavállalóinak bér-, jövedelmi, foglalkoztatási, szociális helyzetére.

Csanádi József

Pénztár növekvő pályán

Beszélgetés Vokony Jánossal, a Pannonia Nyugdíjpénztár igazgató tanácsának elnökével

- A mai Pannonia Nyugdíjpénztár 1994-ben alakult, a Villamos-ipari Társaságok Nyugdíjpénztára, rövidítve VIT néven – kezdi válaszát Vokony János, arra a kérdésemre, hogy mikor kezdődött a Pénztár története. - Az alapítók közé tizenkilenc, az energiaiparban tevékenykedő, nagyvállalat tartozott, a Magyar Villamos Művektől kezdve a bányáig, erőművekig, illetve azokkal az áramszolgáltatókkal bezárólag, akik a villamos-energia-szolgáltatást Magyarországon végezték. Az indulásnál húsz-huszonkét ezer pénztártagunk volt, ez rövid időn belül, néhány év alatt, elérte a harmincezer főt. Nagyon jelentősen gyarapodott a vagyona is. Kezdetben húsz-huszonötmilliárd forint volt, később ötven-hatvanmilliárdra növekedett. A pénztár nagyon tagbarát, ügyfél centrikus szemléletet képviselt mindig, de kizárólag munkáltatói háttérű és lokális támogatású, tehát a villamos-energia iparágat szolgálta ki, ilyen értelemben zárt pénztár volt.

- Csak önkéntes ággal?

- Igen. Egészen 1998-ig, amikor a Pénztár igazgató tanácsa (IT) döntött arról, hogy az önkéntes nyugdíjpénztári ágazatot kiegészíti egy magánpénztári ágazattal, s ez még ugyanebben az évben meg is kezdte a működését. Ezt az ágazatot is nagyon dinamikus fejlődés jellemezte. A struktúra egészen 2010-ig állt fenn, amikor a törvényi változások következtében a magánpénztári befizetéseket az állam először felfüggesztette (köztudott, hogy a nyugdíjjárulék egy részét lehetett magánpénztári számlára befizetni, a nagyobbik részét, 75%-át az állam továbbra is a Nyugdíjfelosztóhoz várta). Ekkor a taglétszámunk az önkéntes ágazatban több mint harmincezer volt, a magán ágazatban több mint nyolcezer. A pénztár vagyona a hetvenmilliárd forintot is meghaladta.

- Ez jelentős esemény volt a magán-nyugdíjpénztár, s így annak tagjai életében is.

- Ekkor szembesültünk azokkal a kihívásokkal, ami a magánpénztári ágazat megtartására vonatkozott, (milyen eszközzel tudjuk megtartani ezt az ágazatot). Ugyanakkor törekedtünk arra, hogy az önkéntes pénztári ágazatnál is kiteljesítsük azt a perspektívát, azokat a célokat, amiket kezdetben megfogalmaztunk, és az IT döntéseivel meg is valósítottunk. Tehát nyílt pénztárrá váljunk, befogadjunk bárkit a pénztár tagjai közé, de továbbra is munkáltató háttérrel rendelkezünk, hogy növekedési pályára álljunk, ami egyrészt a létszámnövekedést, másrészt a vagyongyarapodást jelentette.

Így telt el ez a 2008-2010 közötti időszak, amikor világhosszra vált, hogy a magánpénztári ágazatot a korábbi nyugdíjjárulék befizetésekből nem lehet tovább finanszírozni. Most arra a döntésre várunk, ami gyakorlatilag a magánpénztárak jövőjével összefügg. Ez kormányzati döntés kell, hogy legyen. Korábban válaszút elég kerülték a magánpénztártagok, hogy maradnak, vagy visszatérnek az állami rendszerbe. Elmondhatjuk, hogy a mi pénztárunk nagyon elismertté vált a tagjaink között, hiszen a hűséggráta - tehát a megmaradt pénztártagok, akik nem léptek vissza az állami rendszerbe - a mi pénztárunknál volt a második legnagyobb. Több mint tíz százalék. Csak néhány tizeddel maradtunk le az első helyezettől.

- Hogyan alakult a két ágazat sorsa, ezt követően?

- A magán ágon nyolcszáz-kilencszáz pénztártagunk maradt. Úgy gondoltuk, hogy a jövőképe biztonsága érdekében keresni kell az együttműködést más megmaradó magánpénztárakkal. Így került szóba az Évgyűrűk magánpénztár. Velük az egyesülést végre is hajtottuk. Így most kétezer nyolcszáz pénztártagunk van, és nyolcmilliárd forinttal rendelkezik a magánpénztári ágazat. Természetesen a piacon vannak még magánpénztárak és folyamatos a tárgyalás, hogy más akvizíciós lehetőségeket is keressünk.

Az önkéntes pénztár ezzel párhuzamosan, szerencsésen fejlődött, mind létszámban, mind vagyonban. Úgy tűnt, hogy elérjük azt a pontot, amely egy munkáltatói háttérrel rendelkező pénztárnál korlátokat szab, ezért keresni kellett azokat a lehetőségeket, hogy miképpen lehet kitörni, és hogy lehet a pénztárpiacra nagyobb szerepet vállalni, mind létszámban, mind vagyonban. Az Igazgatóság úgy gondolta, hogy keresni kell egy olyan partnert, aki a pénztár piacra, pénzpiacra jelen van, és akivel együttműködve, talán ezeket az akvizíciós törekvéseinket megvalósíthatjuk. Így találtunk rá a CIG Pannónia Életbiztosító Nyrt-re, amely egy magyar háttérű biztosító, kizárólag magyar tulajdonosi körből áll. 2010-ben kötöttünk egy együttműködési megállapodást velük, s ennek szellemében együttműködünk. A két cégnek egymásba tulajdonlása nincs, mindegyik éli az önálló életét. Ez azt jelenti, hogy a CIG-et és a Pénzárát is önálló igazgatóságok irányítják. A keresztszolgáltatásokba, az üzleti tevékenységbe megjelentek a közös termékek, a közös szolgáltatási lehetőségek. Gyakorlatilag csak a pénztártagok kiszolgálását, üzleti igényeit,

nagyobb mértékű teljesítését tudjuk megvalósítani. Természetes, hogy egymásnak kedvezményeket próbálunk nyújtani. A pénztártagjaink a CIG szolgáltatásait tizenhét-húsz százalékkal olcsóbban kapják meg. Ugyanígy a biztosító ügyfele is megkaphatja a nyugdíjpénztári szolgáltatásokat. Amikor az együttműködési megállapodást aláírtuk, akkor már a korábbi VIT-ből Pannonia Nyugdíjpénztárrá alakultunk, amely a CIG csoport tagja lett.

- Szójunk a történetbe egy személyes szílat is. Mikor kapcsolódtál be a Pénztár munkájába?

- 1994-ben lettem az Igazgatóság tagja. Az Észak-dunántúli Áramszolgáltatónál voltam közgazdasági főosztályvezető, majd a cég átszervezését követően kontrolling osztályvezető lettem. 2002-ben választottak az Igazgató Tanács elnökévé. Az alapvégzettségem villamosmérnök. Mellette megszereztem a közgazdasági végzettséget is. Közgazdasági szakokleveles mérnök vagyok.

Sokkal fontosabb információ azonban, hogy - reményeim szerint - sikerült olyan jövőképet, olyan víziót felmutatni a pénztártagoknak, amivel nagyon jó hozamokat biztosító, növekedési pályát bevállaló és a kihívásokat jól kezelő pénztárt hoztunk létre. Úgy vélem, hogy a pénztártagok is elégedettek velünk. A honlapunkon megjelenő kommentárok, a tevékenységünkkel kapcsolatos pozitív kritikák erősítetnek bennünket abban, hogy helyes úton járunk.

- Azoknak az olvasóinknak, akik nem járatások ebben a világban, mondjuk el, hogyan működik a Pénztár?

- A pénztárunknak nagyon nagy erőssége volt, amit már említettünk, hogy tizenkilenc alapító vállalat és az ott működő szakszervezetek által megkötött kollektív fejlődési pályára áll a vagyongazdálkodást, vagyongyarapodást illetően. Ebből adódóan a pénztártagok is jelentősen részesednek. Hiszen a vagyont diverzifikáltan tudtuk befektetni, s a pénztárpiacra az egyik legjobb hozamokat biztosító pénztár vagyunk. Tízéves átlaghozamunk meghaladta a tíz százalékot. Amikor az átlagos infláció öt százalék körül konvergált. Igazából nem csak megőriztük a pénz értékét, hanem a hozamokkal gyarapítottuk mindenkinek a számlaegyenle-

ami változhat, ezt azért mondom, mert az akvizíció, amivel a biztosító segíti a mi növekedésünket, egyben azt is jelenti, hogy ezek a tulajdoni arányok eltolódhatnak a biztosító irányába. A Pénztár-szolgáltató hosszú távon a Pénztár tulajdona marad. A Befektetés Szolgáltatót illetően a CIG tulajdonlás akár az ötven százalékot is elérheti. Természetesen csak akkor, ha a pénztár üzleti alapon működik.

ami változhat, ezt azért mondom, mert az akvizíció, amivel a biztosító segíti a mi növekedésünket, egyben azt is jelenti, hogy ezek a tulajdoni arányok eltolódhatnak a biztosító irányába. A Pénztár-szolgáltató hosszú távon a Pénztár tulajdona marad. A Befektetés Szolgáltatót illetően a CIG tulajdonlás akár az ötven százalékot is elérheti. Természetesen csak akkor, ha a pénztár üzleti alapon működik.

- Ki hozza a döntéseket?

- A Pénztár vonatkozásában továbbra is az Igazgató Tanács. Itt még szeretném megemlíteni, hogy a CIG csoporthoz csatlakozott egy Önségélyező Pénztár, ami a villamos és vasutas önségélyező pénztárak egyesüléséből alakult át Liga Önségélyező Pénztárrá, s amely ma Pannonia Önségélyező Pénztár néven működik. Komoly tárgyalásban vagyunk egy egészségbiztosító pénztár csatlakozását illetően is. Ha ez realizálódik, akkor a CIG csoport, a társadalmi alrendszerek és az ügyfelek részéről megjelenő szinte teljes kört befogja. Életbiztosítás, vagyonbiztosítás, nyugdíjpénztárak, önségélyező pénztárak, egészségpénztárak, befektetés-szolgáltató, pénztárszolgáltató, tehát valójában teljes körű szolgáltatást tudunk nyújtani. Mindezt nagyon olcsón, hiszen tulajdonképpen ezek a cégek csoporton belül úgy vannak megszervezve, hogy nagyon alacsony költséggel működnek. Példaként említem, hogy a pénztárakat mindenütt önálló igazgatóság vezeti, de ezeknek az igazgatóságoknak a tagjai ugyanazokból a személyekből állnak. A jelcím szabály szerint, ha valaki egy jogcímen kapott valamilyen tiszteletdíjat a társaságcsoporthoz, az más jogcímen már nem kaphat. Ez is - persze nem csak ez - garantálja az alacsony működési költséget.

- Küldöttválasztó közgyűlések zajlanak november hónapban (következő számunkban már számot adhatunk ezek eredményéről! - a Szerk.). Mi indokolja ezek megtartását?

- 2007-ben választottunk küldötteket és testületi tagokat, öt évre, s ez a megbízatás 2012 decemberében lejár. Ilyenkor számot adunk az addig végzett munkáról is. Reményeink szerint, a tagság kedvezően ítéli meg a tevékenységünket, s azok a küldöttek, illetve testületi tagok, akik vállalják a megmérettetést, újabb öt évre megkapják a bizalmat, így tovább dolgozhatunk a Pénztár még eredményesebb jövője érdekében.

- Jól tudom, hogy a CIG csoporttal közös cégei is vannak a Pénztárnak?

- Igen, a Pannonia Pénztár Szolgáltató Zrt-t és a Pannonia Befektetés Szolgáltató Zrt-t. Az első a könyvelési, ügyviteli szolgáltatásokkal kiszolgálja a pénztárakat, később akár az egész társaságcsoporthoz, a második pedig kezel, mind a biztosítói tartalékvagyont, mind a pénztári vagyont. Az is örömteli hír, hogy a Pannonia Befektetés Szolgáltató Zrt által kezelt vagyon a napokban meghaladta a százmilliárd forintot. Ez már elég jelentős összeg. Mind a két cég a mi többségi tulajdonunkban van, tehát a Pannonia Nyugdíjpénztár a többségi tulajdonos,

Hámori István Péter

Sikondára érdemes menni!

Beszélgetés Giliczéné Sándor Judittal, a Sikondai Bányászati Utókezelő és Éjjeli Szanatórium főigazgatójával

A KEOP-5.3.0/A/09 projekt, záró rendezvényén, Rabi Ferenc a BDSZ elnöke, Elnöki Elismerő Oklevél kitüntetés adományozott Giliczéné Sándor Juditnak. Ennek apropóján ültünk le beszélgetni arról a beruházásról, amelynek sikeres megvalósításában az intézmény vezetője kiemelkedő szerepet játszott.

- 2006 tavasza óta folyamatosan felújítunk – kezd a választ a főigazgató asszony, arra kérdésemre, hogy mi ennek a pályázatnak a története. - Azt szoktam mondani, hogy nemhogy olyan év, de évszak sincs, amikor valamilyen felújítás nem történik. Akár egy épületrenoválás, akár egy új eszköz beszerzés, akár korszerűsítés, akár más. Először is saját bevételből a kis megspórolt forintjainkból. Mint például a só-szoba kialakítása, a szobák korszerűsítése. A fenntartó minisztérium – 2009 után, amikor megnyertem a főigazgatói posztot – látva az eredményeinket, hogy gyarapszunk és igyekszünk, jelentős költségvetési támogatásban részesített bennünket. Kétszer kaptunk tizenöt – tizenötmillió forintot belső felújításokra. Ekkor rendbe hoztuk szobáinkat, rendelőinket, felújítottuk folyosóinkat, fürdőhelyiségeinket. Új az iszap, új a masszírozó fürdője, zuhanyzója, vizesblokkja. A porta előtere, a lenti rendelők és sorolhatnám mennyi minden újult meg. Aztán később pénzt kaptunk arra is, hogy a komplett tetőnket, a főépület tetéjét teljesen újra cseréljük, szakvélemények bizonyítják, hogy ez mennyire sürgős teendő volt. Balesetveszélyessé vált a tető szerkezete, egy nagyobb eső,

egy nagyobb vihar, a teljes villamoshálózatunkat tönkre tette volna.

- Itt jutunk el a KEOP-os pályázat-hoz?

- Igen. Ehhez az induló forrást – hogy egyáltalán pályázni tudjunk – szintén a minisztériumtól kaptuk. Néhány millió forintot, hogy egyáltalán el tudjuk kezdeni a munkálatokat. 2010 márciusában kezdődtek el a tárgyalások a pályázat ügyében. 2010. május végén adtuk be a pályázatunkat, s végül – hiánypótlás és egyéb kiegészítések után – 2011 márciusában értesítettek minket, hogy a pályázatunk nyert. Következett a közbeszerzés, a pályázati munka most már komplett összeállítása. Lett egy nyertesünk, aki 2012. április 16-án kezdte el a munkát, s azt ígérte, hogy augusztus 31-éig befejezi, de már augusztus 6-án átvehettük a gyönyörűen felújított intézményünket. 250 millió forintot költöttünk a házra, ennyit nyertünk a pályázaton. Ez KEOP-os pályázat, ami azt jelenti, hogy száz százalékos intenzitás. 85% az Európai Uniótól érkezett, 15% pedig központi költségvetésből. Az intézet egy forintot se kellett, hogy hozzátegyen.

- Milyen munkákat sikerült ebből a pénzből elvégezni?

- Megvalósult a teljes épület – öt épületrészből álló – együttes felújítása, valamint a teljes épületegyüttes utólagos hőszigetelése, fűdémshigetelése, az összes radiátor, és az összes külső

nyílászáró cseréje. Ez utóbbi csaknem négyszáz nyílászárót érintett. Kétszáznyolcvan radiátort, termo-szeleppel felszerelve. Ahol a csöveket kellett cserélni, azt is végrehajtottuk. Felújítottuk a gázkazánházunkat. Ez egy viszonylag új létesítmény, viszont nem volt elég energiatakarékos. A gőz kiiktatásával legalább harmincszázalékos megtakarítást értünk el, gázban és forintban. Ennek igazi hasznát a most következő télen tapasztaljuk meg, mivel eddig, kis költségvetésünk jelentős részét vitte el a gázzsámla.

- A géppark felújítása nem volt napirenden?

- A jelenlegi gépeinkkel biztonságosan tudunk működni. Egy kis beruházás történt az elektroterápián, a belgyógyászatunk most kapott egy új kis laborberendezést. Az intézmény volumenéhez képest azért jelentős eszközbeszerzések is történtek, 2007 óta.

- Ezek szerint minden kívánság teljesült, nincs semmi ami még jobbá, még kényelmesebbé tenné az itt tartózkodást, illetve a gyógyító munkát?

- Kívánság az mindig van. Nagy szükségünk lenne meleg vízre, amely ott van Sikonda alatt. A KEOP záró rendezvényen beszélünk Rabi elnök

úrral, hogy ennek érdekében összefogunk, mind a várossal, mind a minisztériummal, mind pedig a szakszervezettel, s valamilyen úton-módon megkeressük azt a meleg vizet, mert ott van az, csak felszínre kellene hozni. Jó lenne a fűtési rendszerünkbe bevezetni – tovább csökkenthetnénk a gázfogyasztásunkat -, s nagyon hiányzik a gyógyászatból is. Ez persze további bővítésekkel járna, hiszen a terápiás medencénk kicsi, tehát kellene egy új medence. Ami terveink szerint kültéri medence lenne. Szeretném az intézményt elmozdítani a hagyományos reumatológiai ellátásból – természetesen meghagyva azt is -, a gyógy üdültetés felé. Nem elegendő már a mozgásszervi rehabilitáció, abból az intézmény lassacskán nem fog tudni megélni.

- Milyen a beutaltak összetétele foglalkozás szerint? Jellemző a bányász-szakma?

- Tapasztaljuk a bányászbeutaltak fogyását, ami nagyon sajnálatos. Jönnek még, de egyre inkább bányászfeleségek, hozzátartozók. Mi mindent megpróbálunk, hogy népszerűsítsük az intézetet, akciókat hirdetünk, csökkentjük az árainkat, fokozzuk a kényelmüket.

- A beutaltak véleménye az itteni munka színvonaláról, visszajut az érintettekhez?

- Természetesen visszajut. Évek óta folytatjuk azt a gyakorlatot, hogy kérdőíves módszerrel kérünk véleményt a szolgáltatásaink színvonaláról, a gyógyító munkáról, az elhelyezésről, az ételek minőségéről, stb. Ezek a bejegyzések nagyon tanulságosak számunkra. Az egyik beutalt például azt írta: az Önök intézményében a gondoskodást, az odaadó szeretetet, a humánusmot, az Önök dolgozói más egyetemeken kellene, hogy oktassák a többi egészségügyi dolgozó számára. Valaki pedig

úgy írt, hogy ő először járt itt és nem is gondolta, hogy az országban ilyen egészségügyi intézmény is van, ahol a beteget így szeretik. Hogy itt még a portás is beteggel törődik. Azt kell mondanom, hogy az összegyűjtött kérdőívek 99,99 százalékában dicsőímnuszok szólnak rólunk. Erről meg lehet győződni bárkinek, hiszen a kérdőívek mindegyikét megőriztük.

- Ki a szanatórium „felsőbb szerve”? Kik látják el a szakmai felügyeletet?

- Jelenleg az Emberi Erőforrások Minisztériumához tartozunk azon belül is a Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézethez (GYEMSZI), amely az állam összes egészségügyi intézetét felügyeli. Előtte a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium égisze alatt működünk.

- Az eddig elmondottakból számomra az derül ki, hogy a szanatórium jövője tiszta és világos.

- Teljesen világos. Annál is inkább, mert az országban egyedülállóak vagyunk, nincs még egy ilyen jellegű egészségügyi intézmény. A másik pedig az, hogy most költött negyedmilliárd forintot az állam az intézményre, ez bizonyos kötelezettséget ró a fenntartóra, vagyis tovább kell üzemeltetnie, hiszen a beruházás nemcsak a jelennek, hanem a jövőnek is szól. A beutaltak részéről is van garancia, hiszen ötven százalékuk minden évben új, de mindig jelzik, hogy jövőre is jönnek. Ez tehát a biztosíték a folyamatos működéshez, hiszen a mi munkánk értelmét a hozzánk érkező, gyógyulni vágyó emberek adják.

A mi reputációnk a kérdőív megjelölés rovataiban van, ahová beírják a véleményüket az itt töltött időt értékelve, s ezek kivétel nélkül azt bizonyítják, hogy az intézményre szükség van.

HIP

Hetvenöt éve: hivatalosan szakma a vájármunka

Nyelvünkben bányászattal összefüggő kifejezésekkel korán találkozunk. 1332-ből ismerjük a bányahely megnevezést „usus myenera quos vulgo Bana dicitur, 1240-ből olvashatjuk Dilectos filios ... Gerardum Plebanum de Banya...”, a vájás szóval találkozunk 1270-ben, fémbányászatot említ Apáczai Csere János Enciklopédiája 1655-ben, 1796-ban vájásokról olvashatunk - hogy csak ezeket említsük.

A nehéz körülmények között, tapasztalati úton elsajátított szakértelem előbb az egyes bányász/tulajdonos majd kisebb-nagyobb közösségek birtoka lett. A növekvő nyersanyagigényt kezdetben elsősorban nagyobb létszámmal lehetett kielégíteni. A bányamunka kezdettől nehéz, társadalmilag egyenletlenül megbecsült tevékenységként alakult. Megjelentek – főleg Európában – a szabad bányász bérmunkások, korokon átívelően találkozunk a kényszermunka különböző változataival. A bányamunka megbecsülését külföldi kedvezmények, bányajogok megadásával is erősítették (a kedvezményeket 1848-ig élvezhették a bányászok). A bányászok zöme sokáig kevés joggal rendelkező bérmunkás volt és bármennyire is szakszerűséget igénylő munkát végeztek, a munka szakmai elismertsége a XX. századig váratott magára.

A céhek megszüntetése után a szakmák művelését az Ipartörvények (1882, 1887) képesítéshez, tanulmányi időhöz és vizsgához köthették. Az 1882-től kiépülő iparoktatásban a bányászat nem szerepelt. A bányászatban ekkor csak a bányaiskolai hálózat „reorganizációja” történt meg (1883) erősítendő az irányítás (felügyelet) szakszerűségét. A végzetek kedvező esetben altiszti beosztásba kerülhettek, amennyiben erre nem volt alkalom, sokan munkásként folytatták életüket.

A Bányatörvény (1854) előírta a szakszerű és biztonságos munka követelményét, amit a vállalatok a törvény előírása alapján megtartott szabályzat- és balesetelhárítási oktatásban közöltek a munkásokkal és a szigorú felügyeleten át érvényesítettek.

1930-tól – hazai előkészületek és néhány külföldi tanulmányút nyomán Faller Jenő és Korompay Lajos bányamérnökök kezdeményezésére meggyorsult a munkás (vájár) képzés hivatalos bevezetése. Az első vájártanfolyamot a Budapesti Bányakapitányság engedélyével 1934-ben, Várpalotán kezdték el. A részletes tematikát az Unió Bányászati és Ipari Rt Bányaignagazgatósága 1935-ben jelentette meg, az első vizsgára 1935. december 1-3-án került sor, december 4-én ünnepiesen adták át az okleveleket. A tanfolyamot országosan megismertették és az Iparügyi Minisztérium elrendelte, hogy a bányamunkás foglalkozások közül a vájár szakmásított, előzetes tanfolyamhoz és vizsgához kötött munkakör legyen. Ez az intézkedés kapcsolódott a szakmáztatási előírásokhoz, a szakmunkásberek rendezéséhez, az oktatásban történt változásokhoz.

A Budapesti Közlönyben 1937. november 24-én jelent meg az Iparügyi miniszter 38. 000 sz. rendelete, ez időtől számít az ősi foglalkozás, a természettel való szembeszállás évezredek óta nehéz, de hivatást és a legjobb képességeket mozgató munkája szakmának.

A tanfolyami kötelezettség és vizsga bevezetésével megnyílt az út ahhoz, hogy a bányászati ismereteket és a gyakorlati munkát tanulni lehessen, ami megnyitotta a társadalmi felemelkedést is szolgáló továbbtanulás lehetőségét. Az 1938-tól megkezdett tanfolyamok hat hónapon át heti négy órási időtartamban folytak, képesítő vizsgával zárultak a bányavállalat képviselője és a bányá-

kapitányság küldötte előtt. A Bányatörvény és a tanfolyami kötelezettség eredményeképpen 1943-ra a szénbányászatban a munkahelyeken 62% -ra nőtt a képesített vájárok száma.

Az 1938 előtt kinevezettek az új vájárbizonyítványokat a „régijogon” kapták meg. A DGT üremeiben a példás személyzeti nyilvántartás birtokában alig egy hét alatt mindenütt végrehajtották a bányamunkások szolgálati idejének pontos felülvizsgálatát, a vájárbizonyítványokhoz szükséges minősítéseket. Az üzemvezetők a szolgálati idő, az egyes munkafajtákban szerzett „különös jártasság” meg a régi jog alapján tettek javaslatot a Bányakapitányságoknak a vájárbizonyítvány kibocsátására. Sokan nem éltek a lehetőséggel – nagy gyakorlatuk és elismert szakértelmük ellenére sem vállalták a felelősséget - segédvájárok maradtak.

Ha vonakodva is, de minden bányavállalat megkezdte a vájárképzést. A munkások, segédvájárok számára ez előrelépést jelentett, de erre automatikusan nem lehetett számítani. A DGT „a 38. 000/1937. sz. rendelet VII. fej. 15. §-ra hivatkozva közli, hogy a megszerzett vájárképzettség a vállalat bányáüzemeiben még nem jelent vájári beosztást, ezt a mindenkori üzemi szükséglet szabja meg”. A közlést Körlevélben tudatták az üzemvezetőkkel, azt kifüggesztették a felolvasókban, kihirdették a tanfolyamon.

A vájárvizsga és képesítés előrelépést jelentett, az oklevelek kiadását mindenütt a bányászünnepekhez kapcsolták. A bányavidékeken a bányászünnepek (Szent Borbála), Szent István (bányász ünnepként először Szászvároton - 1893-ban jegyezték) és Szent Prokoptól közlő általánossá a Szent István napjára és Szent Borbála napjára rendezett okle-

vélátadók váltak. Nagybányában 1938. augusztus 20-án adták át a végzett vájárok és kinevezett segédvájárok új bizonyítványait, Salgótarjánban az ünnepélyes vájárjelölt-avatást szintén 1937.augusztus 20-án tartották, Pécs bányatelepen 1937. december 4-én adták át az új okleveleket. A bányászati képesítés további iskolarendszerbe való beillesztését szolgálta a pécsi szakiskola négy évfolyamra emelése, ipari középiskolai érettségi lehetőségével.

A háborús események rövidebb-hosszabb ideig megzavarták a tanfolyamok rendezését. Pécsért szünet nélkül folyt a tanfolyamok. A pécsi bányáüzemeket 1944. november 29-30-án foglalta el a Vörös Hadsereg. December 1-én a Bányakapitány egyeztetett a városparancsnokkal és a bányáüzemek parancsnokaival a szellőztetés, vízemelés fenntartásáról és a termelés megkezdéséről. A tanfolyamok nem szüneteltek - Pécs bányatelepen 1944 decemberében fejeződött be a vájártanfolyam, 1945. január 1-el 48 fő végzett, Vasason 1944 decemberében 47 fő vett részt a vájárképzésben. Mecsekszabolcson 1945 májusban fejeződött be egy tanfolyam, Gröbel Emil központi felügyelő, vasasi üzemvezető a bányakapitánysághoz írt levelében jelenti, hogy a jelenlegi tanfolyam vájárbizonyítványaira 46 főnek augusztus 19-ig lenne szüksége, a „különös gyakorlat” megjelölésével.

A bányászati képzések teljeskörűen 1945 után kerültek az iskolarendszerbe. A felnőttek részére a korábbi rendszerben élt tovább a képzés, a fiatalok számára a tanoncképzésben 1949-től szerveződtek alsó fokú (bányász) tanoncskolák majd ipari gimnáziumok (bányászati, gépészeti). Az újjáépítés, a bányászat fejlesztése, a bányászlétszám növekedése az oktatást is érintve, hatalmas erőfeszítésekkel történt. Az 1949. VI.

törvény megszüntette a „tanonc” fogalmát, a szakmai képzésben résztvevők „ipari” tanulók lettek. Az állami szakmunkásképzést a Munkaerő Tartalékok Hivatala (MTH) fogta össze a bányászatot irányító minisztérium, és a bányavállalatok együttműködésével.

A vájár ipari tanuló képzés 1949-től a vájár ipari tanuló intézetekben, a középiskolai oktatás a bányaiskolai - mélyfűró-ipari, bányagépezési és bányavillamosági meg geológiai technikumokban, az egyetemi képzés hagyományosan Sopronban, majd az új alapítású Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen történt. A vájár alapképesítés birtokában minden tehetséges fiatalnak, felnőtteknek lehetségessé vált az iskolarendszer bármely szintjén a legmagasabb bányászati végzettségig eljutni.

1945 után a felnőtt vájár tanfolyami képzés országosan már az 1937. évi rendelet alapján folytatódott. Mindenütt a korábbi szokást tartották – a bányászünnepek fényét emelte az oklevelek átadása. A legnagyobb szabású ünnepélyes átadást Salgótarjánban, 1947. augusztus 20-án élhették meg a résztvevők, amikor 377 új vájár oklevelét adták át.

Hosszú út vezetett a vájárfoglalkozástól a vájár szakmáztatásig. Az 1990-es évekig sok ezren végeztek a vájártanfolyamokon, erősítve az ágazat szakmai képességeit. Ma, az újraiparosítás jegyében kezdeményezett bányanyitások ismét előtérbe helyezik a munkahelyen felelős szakmai irányítást, munkát végző vájár személyt.

Hetvenöt év tanulságos múlt, hagyomány, új feltételek között végzendő munka - a ma és a jövő vájárjai is képesek lesznek elődeiket követni a 21. században.

Krisztián Béla

A francia energiapolitika aktualitásai

A Bányai Ágazati Párbeszéd Bizottság (BÁPB) ülésének keretein belül, 2012. október 26-án, a BDSZ székházában *Jean-Francois Renucci*, az FCE-CFDT főtitkára, valamint *Dominique Bousquenaud*, a szakszervezet villamos-energia és gázszektor képviselője tartott előadást és konzultációt a francia energiapolitikáról és annak európai hatásairól. Az ülésen az MBFH, Tudományos Egyesületek is képviselték magukat.

Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke, a BÁPB munkavállalói oldalának társelnöke, bevezetőjében elmondta, hogy napjainkban az EU színterén jelentős kihívások vannak, melyek többek között arra várnak megoldásokat és válaszokat, hogy a szükséges energiát hogyan lehet biztosítani. Lehet-e olyan szabályozási rendszert találni, ahol a munkavállalóknak a munkaerőpiacon, szakmájukban helyük van. Az EU-ban a szociális partnereknek joga, hogy az energiapolitikai kérdésekben állást foglaljanak és döntsenek. Természetesen vannak olyan döntések is, melyek az EU Tanács és az EU Bizottság döntéseitől függenek. (lásd: Natura2000, széndioxid kibocsátás, klímapolitika.) A szociális partnerek közötti aktív párbeszéd arra hivatott, hogy továbbvigyék a közös gondolkodást. Jelenleg a Cselekvési Terv konzultációja folyik.

2012. május 16-án Brüsszelben megalakult az IndustriAll Európai Szakszervezet, amely három európai (fémipari, bányász- és energiaipari, textil- ruha- bőr- és építőanyag-ipari) szak-szervezeti szövetség egyesüléséből jött létre. Az új európai szövetség 125 tag-szervezetén keresztül több mint 7 millió – az iparban, szolgáltatási szektorban dolgozó – munkavállalót képvisel. Az ülésre meghívott FCE-CFDT képviselői szorosan együttműködnek az IndustriAll-al többek között az energiapolitika területén. Az egyik fő vezérvonal a szénnel épülő villamos áram arányát az energia-mixben megőrizni.

Jean-Francois Renucci az előadásában kifejtette, hogy előre tudnak lépni az új növekedési modell megalapozásában. 2020-ra előreláthatóan kidolgoznak az EU számára egy új modellt. Rengeteg változással kell, ennek kapcsán, szembe nézniük. Az energetika területén a K+F terület is lényeges, különös tekintettel a széniparra.

Az EU energiastratégiájának fő pillérei: ellátásbiztonság, versenyképesség, fenntarthatóság. Az EU 3x20 céljai:

- 1) üvegházhatású gázok kibocsátásának 20 %-os csökkentése,
- 2) energiafogyasztás 20 %-os csökkentése,
- 3) megújuló energia 20 % arányának elérése.

Felértékelődött a tisztaszén technológia és az alacsony CO2 kibocsátás ipara.

A főtitkár, a francia helyzetet elemezve arról tájékoztatta a résztvevőket, hogy Franciaországban jelenleg leromlott mind a gazdasági, mind pedig a szociális helyzet. Több mint hárommillió munkanélküli van az országban. Az elmúlt hónapban ötven-ezer fővel több munkanélkülit regisztráltak. Az iparban az elmúlt négy évben mindösszesen százhetvenezer dolgozót veszítettek. Ez azt jelenti, hogy a teljes foglalkoztatotti létszám 7 %-a „tűnt el” a bányá-, energia-, és vegyiparból. A vállalatoknál sorban dolgozták ki a leépítési terveket. Az elmúlt időszakban négy kőolaj finomítót zártak be. A képviselt dolgozók érdekében ezért megoldások kellenek. Fel kell lépnie a szakszervezetnek, reagálnia kell annak érdekében, hogy ne csak szemlélőde kövessék az eseményeket.

Franciaországban már nincs működő szénbánya. Jelenleg tervek vannak arra, hogy újra átnézzék a lehetőségeket. Ezen tervek területén szoros összefüggés van az energiapolitika és a szén között. Előreláthatóan 2030-ra a szén aránya sokkal nagyobb lesz. Az Energetikai Világ Tanács szerint is a szén alapú szintetikus üzemanyag 2020-ig is plusz energiát adhatna. Tehát látható, hogy a szénnel, mint energiahordozóval számolnak a jövőben.

Vagyis a szén fontos, de a tisztaszén az mítosz vagy valóság? Sikerül-e a szénbányászatnál 2020-ra a széndioxid lekötést általánossá tenni? Az EU-ban vannak jelenleg kutatások a tisztaszén körül. három projekt is folyik a tisztaszén területén, mely különböző technológiával foglalkozik. Távlatilag a széndioxidot csökkenteni és lekötöni is tudják. A fentiekben jelzett folyamatok

mindegyikének célja a szénvilágszinten az energetikai forrásoknál számon tartani.

A szociális párbeszédéről és a benne rejlő lehetőségekről szólva, Renucci kijelentette, hogy a szociális párbeszéd legalább olyan fontos, mint az ipar termelése! Az akciót a multinacionális vállalatoknál jobban össze kell hangolni. (lásd az Üzemi Tanácsok területét.) A Vállalatok Szociális Felelősségére (VSZF) is lehet alapozni, mely a munkavállalók szociális helyzetének javításáról szól. Azért is fontos növelni a szociális partnerek kapacitását, hogy a növekedési modellre javaslatokat tudjanak tenni.

Ezután Dominique Bousquenaud szólt a francia ágazati szakszervezet energiapolitikai elképzeléseiről.

Az FCE-CFDT 3 irányt (szociális, gazdasági és környezetvédelmi) határozott meg, ahol fel kívánnak lépni: az energetikai politika meghatározásában, minden olyan kérdésben, melyek érintik a foglalkoztatást, környezetvédelmi kérdésekben a fenntartható fejlődés érdekében.

Az FCE-CFDT álláspontja az energiapolitika szempontjából: fontos hogy az energiamix kiegyensúlyozottá váljon. Az atomenergiának kiemelkedő szerepe van az energiatermelésben. A cél, az atomenergia szerepének csökkentése (az elkövetkezendő 50 évben 80%-ról 60%-ra). Csökkenteni kell az energiafelhasználást, hiszen az a legolcsóbb, ami nem kerül fogyasztásra. Viszont erősíteni szükséges a szénalapú energiafejlesztést.

A francia kormány kész arra, hogy az

ipari termelés arányát a GDP-ben 16%-ról 20%-ra emelje. A francia államfő döntött arról, hogy a palagáz kitermelését nem engedélyezi Franciaországban, gyakorlatilag betiltotta azzal, hogy veszélyes a vízáradó rétegek szempontjából.

Rabi Ferenc megköszönte az igen széleskörű, több területet érintő áttekintést. Jelenleg Magyarországon most folyik az a vita, mely a jövőben eldönti a munkavállalók helyzetét. 2025 után a szén kiiktatásra kerül az energia-mixből. Ez a földgáz szerepének és az atomenergiának ad terepet.

A szén aránya a jelenlegi 17-18%-on maradna, vagy inkább nőne.

Látni kell és tudomásul kell venni, hogy ipar nélkül nem lehet az EU-t versenyképesé tenni, a foglalkoztatási problémákat kezelni és megoldani. A fenntarthatóság Magyarországon is fontos. Az összehangolt szociális párbeszédben arra kell törekedni, hogy a munkavállalók részére választ lehessen adni arra, hogy pld. mennyit fognak keresni, elmehetnek-e nyugdíjba, egyáltalán lesz-e állásuk, és így tovább. A legnagyobb problémát a BDSZ a bizonytalanságban, kiszámíthatatlanságban látja. A legfontosabb a foglalkoztatás fenntartása és a munkahelyek megőrzése. Ami pedig a palagáz kérdéskörét érinti, Magyarországon Makó térségében van palagáz, azaz közethez kötött gázlelőhely. Nem tudja az ország magát önellátóvá tenni, a földgáz import továbbra is fontos szerepet játszik az ipar és a gazdaság életében.

Dr. Zoltay Ákos, a Magyar Bányászati Szövetség (MBSZ) főtitkára, a BÁPB

munkavállalói oldalának társelnöke álláspontja szerint a gazdasági világváltságból csakis valódi, értékettermelő képességgel lehet kilábalni. Ehhez szükséges a versenyképesség. Jelentős előrelépés, hogy a „Nemzeti Energia Stratégia 2030” tervben, az MBSZ és más szervezetek - beleértve a Bányai ÁPB - kezdeményezésére szerepel a szén kérdése. A Lisszaboni Stratégia – mely annak idején az EU gazdasági világválságát tűzte célul – ellenszereként került napirendre az üvegházhatású gázok ügye. Az EU mindössze a globális kibocsátás 10%-ért felel, viszont kifejezetten versenyképességét rontó, önszanyargató politikát folytat a CO2 kvóta ügyben. Rengeteg pénzt költ a széndioxid letárolási kísérletekre a tisztaszén technológia megvalósításához. Magyarországon is megkezdődtek a vonatkozásban a felmérések. Hosszú távon át kellene gondolni, hogy mi történik a letárolt széndioxiddal. A hazai lehetőségek számbavételénél viszont figyelemmel kell lenni arra, hogy az erre alkalmasnak vélt ún. „dögölt” szénhidrogén kutak négy év múlva megtelnek és utána mi lesz?

Az EU-ban is megkérdőjelezzük ezt az energiapolitikát. Előrelépés, hogy 2012. január 1-től az EU Bizottság egy olyan lehetőséget nyújtott, mellyel egy adott ágazat élhet az elhibáztattnak ítélt bizottsági döntések felülvizsgálatának kezdeményezhetőségét illetően. Ennek értelmében lehetőség van, hogy EU Direktívák kötelező érvényessége tekintetében van változtatási lehetőség minimum egy millió aláírással. Lásd a lengyel munkaadói szervezet indítványát, mely szerint a jövőben, az energiaellátásban a szénnel kívánnak alapozni és több mint egymillió aláírással kéri az EU-t, hogy függessze fel az EU energetikára vonatkozó Direktíváját.

Ilyen alapon akár a Natura2000-t is felül lehet vizsgáltatni, melyben tulajdonképpen a világ ezen belül Európa gazdasági újrafelosztásáról van szó. Persze az is külön gondot okoz, hogy az EU előírásokra hivatkozva a Natura2000 területeken, Magyarországon egyáltalán nem adnak ki engedélyt a termelésre, míg máshol az EU-ban bizonyos feltételekkel biztosított az ipari tevékenység lehetősége.

V. K.

A Padragi Bányász Férfikórus Németországban

Ajka testvérvárosába, Unnába látogatott a Padragi Bányász Férfikórus, ahol előadásaik nagy sikert arattak. A kapcsolat már több mint húsz éves az Unnai Szilikózis Egyesület és a Bányász Kulturális Egyesület között. A kórus az unnai Városi Fesztiválon szerepelt, amelyre az együttest a város vezetői hívták meg a programsorozatra Oravecz Edit elnök közreműködésével.

A festő óvárosban a város főterén a száz zenei program között a kórusnak négy fellépése volt, összesen négy és fél órát énekeltek. Műsorukat az ünnepi alkalomhoz és a német nyelvű közönséghez állították össze. A helyi szépszámu közönség a német nyelvű műveket és az ismerős dallamokat kedvezően fogadták, együtt dúdolták a kórusral. Műsorukban másfél órás világi műveket adtak elő Fábriáné Adorján Renáta és Kanyárné Grünvald Petra, a kiváló ajkai karnagyok vezényletével, akik elismert szakmai tudásuk alapján állították össze műsoraikat.

A férfikórusnak, Bedők László és Kiss Sándor szólistáknak is hatalmas sikere volt színvonalas előadásukkal, valamennyien méltóan képviselték Ajka város színeit. A kint tartózkodás ideje alatt az együttes baráti meghívást kapott a kapcsolatot ápoló Bernhard

Matic, a Szilikózis egyesület volt elnökéhez, valamint a néhány éve Németországban élő falubelijükhöz, ahol kedves, felejthetetlen vendéglátásban részesültek. A Bányász Himnusz hallatán a háziak nagyon meghatódtak. A látogatás rögtönzött koncertté alakult, melyet az arra járó szomszédok is csodálkozva hallgattak végig.

Az énekkar tagjai kevés kis szabadidejükben megnézték a város nevezetességeit, ellátogattak a helyi piacra is.

A Fesztivál programjainak szervezője, Kispál Beáta, az Unnai Polgármesteri Hivatal nemzetközi referense gondoskodott a fellépések lebonyolításáról, a kényelmes szállásról és étkezéssről.

A kiutazás támogatói: Ajka város önkormányzata, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal, a Bakonyi Bányász Hagyományörző Alapítvány és a Bányász Kulturális Egyesület.

Tollár Sándor
Fotó: Oravecz Edit

Emlékoszlop avatás Csolnokon

Csolnokon 1953-1956 között a bányában rabtábor működött, ahol nagyrészt politikai foglyok voltak az elítéltek. Húsz éve egy emléktábla hirdeti a múltat: „Emlékezzünk a csolnoki bányarabtábor politikai foglyaira és az őket segítő bányászokra.”

A csolnoki önkormányzat és a PEK (Politikai Elítéltek Közössége) - elnöke vitéz *Fehérvári István* - úgy döntöttek, hogy egy emlékoszlopot állítanak.

Az emlékoszlop 20x20x260cm méretű, és tölgyfából készült, egyesületünk tagja *K. Kovács József*, helyi bányász fafaragó alkotása. Az emlékoszlop felavatására 2012. október 26-án pénteken került sor, Csolnokon a Szent János parkban.

Emlékbeszédet mondott többek között *Tafferner József* polgármester, *Bérces József* volt polgármester, dr. *Boros Péter* volt miniszterelnök a Szabadságarcok Közalapítványának Kuratóriumi elnöke, dr. *Ernst Ervin* volt fogoly, az alkotó K.

Kovács József.

A jelenlévők koszorúkat, virágokat helyeztek el az emlékoszlopnál.

Az avatás után az alkotó munkáiból kiállítás nyílt a Kossuth Lajos Művelődési Házban, melyet a résztvevők megtekintettek. A kiállítás főleg a bányászathoz kapcsolódó témákat mutatja be, így a dorogi szénmedence bányásztelepüléseinek címereit, emlékoszlopokat, a hagyománytiszteltre felhívó táblákat.

Dr. Korompay Péter

Rekviem a bányászokért

Már lassan egy évtizede, hogy a bányavasúton legördült az utolsó, külszíni fejtés szénét szállító szerelvény és a Mecsekben megszűnt a bányászkodás. Napjainkban egyre gyakrabban találkozunk a helyi sajtó halálhírei között olyan nevekkal, akiknek a neve fölött ott van a fejre állított bányászkalapács, ami jelzi, hogy újra eltávozott közülünk valaki, akinek az élete a bányászathoz kötődött. Egyre többen vannak az elhunytak, és egyre kevesebben azok a bányászok, akik az elhunyt, volt munkatársuk temetésén részt tudnak venni. Lassan elmaradoznak azok a temetések is, ahol bányászzenekari búcsúztatóval és „klopácskás” kísérettel kísérik ki az elhunytat végső nyughelyére.

A mai fiatalok közül már nagyon sokan azt sem tudják, hogy Pécs városa mit köszönhet a kétszázötven éves múlt-ra visszatekintő bányászkodásnak. (A tizenkilencedik század derekán ennek a városnak tizenötezer lakosa volt, míg Bajának már húszezer.)

Az meg egyáltalán nem ismert, hogy milyen nehéz körülmények között kellett a bányásznak a szén, az ércet kitermelni, és a felszínre hozni. Milyen veszélynek voltak kitéve, a természet erőivel folytatott küzdelemben? Milyen munkahelyi ártalmak érték őket? Valamint a porártalom következtében szerzett légzőszervi megbetegedésekben, (szilikózis, asztma) hányan haltak meg fiatalon, mint például az édesapám, aki negyvennyolc éves korában szilikó TBC- benn hunyt el. A vizes, nedves, váltakozóan meleg, huzatos, munkahelyek, okozta mozgásszervi betegségek következtében, nagyon sokan, már csak

valamilyen segédeszköz igénybevételevel tudnak közlekedni. A fűró- és fejtőkalapácsok által okozott vibrációs ártalom, mennyi bányásznak keseríti meg az életét. Mindezek, és a különböző mozgalmak, szénecsaták, munkaversenyek stb. elősegítették, hogy az emberek idő előtt elhasználódjanak és nagy részük, még a nyugdíjkorhatárt sem érte meg. Akik megérték, sípoló tüdővel, reumás bántalmaktól gyötörve, éltek le, hátralévő életüket.

Ezen felül ott voltak a különböző, váratlan, sok áldozatot követelő gázkitörések, és a vele együtt járó, szénpor-robbanás, a bányásztársaik megmentésében részt vett és elhunyt bányamentők, valamint, a bányamolás és egyéb csonkúlásos balesetet okozó veszélyek.

Nagyon sokan nem a munkahelyi balesetben hunytak el, hanem „Ágyban, párnák közt”, a bányászok által „Halálgyárnak” elnevezett, ma már nem létező Tüdőszanatóriumban.

Azokról sem szabad elfeledkezni, akik a nagyobb darab kenyérért való küzdelemben, éhségstrájkban, vagy csendőrtüzből, vagy, a „málenkij robot”-ra elhurcolva, Szibéria valamelyik bányájában haltak meg.

(Egyszer ezeket is el kell siratni és számukra is egy „Ismeretlen Bányász” emlékmű állításával megemlékezni.)

Abban az emberben, aki mindennap szembenéz a halállal, kialakul valami babonás félelemérzet és ennek legyőzése, bátorságfokozó szerek fogyasztásához folyamodik, mint a rohamra induló katonák, (pálinka, vodka stb.) Abban, az időben még nem volt alkoholszondás vizsgálat és nem vették észre, ha a

bányász leszállás előtt betért a helyi kocsmába, egy féldecire, vagy otthon fogyasztotta el azt. Az is sokszor előfordult, hogy mintha megérezte volna a bajt – különösen Borbála nap környékén, jelentkezett leginkább. Ilyenkor úgy döntött, hogy nem kellene munkába állni és jobb, ha szabadságot kér, vagy, beteget jelent, amit az orvos örömmel igazolt, mert, ahogy mondták, az első három nap az orvosé, és erre nem járt táppénz és munkabér sem. Ezt még akkor meglehet, mert, ezerkilencszáznegyvenöt előtt, még nem volt hűségjutalom, aminek az elvételével lehetett büntetni a hiányzást. (Ilyenkor még a feleség sem merte biztatni, hogy győzze le a félelmét és menjen el dolgozni.) A családjukra, ez nem volt jellemző, de a bányatelepen, ahol éltem, nagyon sokan éltek ezzel a lehetőséggel. Igaz, hogy nem kerültek el a társaik részéről a gúnyolódást, hogy „Laci ül a nyakában”. A Borbála naphoz fűződő hiedelmeknek is volt valami alapja. Nevezetesen, hogy „Borbála szedi az áldozatait” Kétségtelen tény, hogy ezekben a napokban gyakoribbak voltak a bányászbalesetek, mint egyébként. A nappalok rövidülése, a félelem okozta stressz, a szervezetben mutatkozó vitaminhiány miatti figyelmetlenség, mind oka lehetett a baleseteknek. Ezért is lett Szent Borbála a bányászok védőszentje. Ilyenkor még a nem hívő bányászok is ünnepelőbe öltöztek és elmentek a Borbála napi misére. (A bányászok lakta községekben, városrészekben a legtöbb templomot Szent Borbáláról nevezték el és mindenütt volt Borbála szobor, vagy szentkép a templomban.) István aknán még az ötvenes évek elején megvolt a lámpakamra és aknaház közti lépcsőfeljáró fölötti homlokfalon a Szent Borbála kép, egy folyton égő örökmécsessel. Leszállás előtt az aknász elmondta a Szent Borbálához intézett könyörgést, amit a bányászok levett sapkával hallgattak végig. A Borbála nap a családomban különös jelentőséggel bírt. Ferenc nevű nagybátyám volt a családban született fiúgyermeknek a keresztapja.

Akkori szokásoknak megfelelően, minden gyerek általában a keresztapja keresztnevét kapta. Így a családban – pár év különbséggel – született fiúgyermeknek Ferenc lett a keresztneve. Összesen: négynek. Ebből adódóan az év bármely hónapjában született gyermeknek a névnapja a Borbála napot megelőző, Ferenc napon lett megünnepelve. Általában ezen a napon, az ünnepre készülve került sor, a gondos táplálás mellett felhízlalt, becenevekkel ellátott, disznó levágására. Ezért ezt a napot a családban „Disznóölő Szent Ferenc napjának” nevezték el. Ezen a napon – Borbála nap előestéjén a rokonság teljes részvételével ünnepeltük meg és köszöntöttük fel a Ferencet és emlékeztünk meg Szent Borbáláról.

Az egymásra utaltság a munkahelyeken már szinte a bányászkodás kezdetekor kiváltotta – talán egyedülállóan, más iparágakhoz képest – az összefogást, szolidaritást. Nem véletlenül jött létre az u.n. „Bruderláda”, vagy társzláda, amely segítségével tudtak a bányászok, bajba jutott társaiknak segítséget nyújtani. (Vannak országok, pl. Csehország, ahol még most is működik ez a szolidaritás. A Nagybátyám elhalálózásakor, a bányatelep lakói a temetési költségeket összeadták, és így a családnak szinte semmi terhet nem jelentett ennek az összegnek az előteremtése.)

Az is csak a bányászokra jellemző, hogy a munkaidő lejártával sem tud a munkahelyen szerzett élményeitől elszakadni, és attól sem, hogy a napi események megtárgyalását, baráti társaságban, kocsmában, kártyázás közben, ne folytassa, de még a családon belül sem. (Azt szokták mondani, hogy a bányász műszak lejártával is tovább „tolja a csillót”)

Ennek bizonyos szempontból volt alapja. Legtöbbször ezekben a családokban – a két Világháború közti időben –, két, három generáció élt egy fedél alatt. Az idősebb igyekezett minden szakismeretét, tudását átadni az utódnak, mert abban az időben, legtöbbször apa és fia együtt dolgoztak, egy munkahelyen.

(Ezt később megváltoztatták, hogy egy balesetnél ne kelljen a családnak egyszerre két családtagot gyászolni.)

Ilyen családban nőttem fel én is. Ezeknek a beszélgetéseknek, mint csendes résztvevője jutottam el odáig, kis gyermekként, hogy legkedvesebb olvasmányaim közé tartozott, a minden bányász rendelkezésére bocsátott, „Kiskáté”, amelyben, megtörtént, példákval és képekkel illusztrált, bányabalesetek leírása, szerepelt, levonható tanulságokkal.

A bányák bezárásával ezek a félelmek is megszűntek. Ma már ezek az emlékek, szörnyűségek is, a még élő bányászok számára, is szép emlékké szelődtek. Nagyon sokszor még nosztalgiát is éreznek, mert minden rossz mellett voltak szépségei az együtt töltött közös óráknak, napoknak és a baráti találkozásoknak.

Sorban alakulnak azok az egyesületek, baráti társaságok, amelyek célul tűzték ki, hogy nem engedik elveszni, megsemmisülni azokat az emlékeket, létesítményeket, amelyek erre az időszakra emlékeztetik az utódokat.

Van utánpótlás is. A Bányász Emlékért Egyesület, amely időközben kiegészült az Aknamélyítő Tagozattal, az ötletet magáévá tette és létrehozta az egyesület Ifjúsági tagozatát, az, úgynevezett „Bányamanó” szervezetét. A bányamanók a Meszesi Városkapu Iskola keretén belül tevékenykednek, egy bányászfelmenővel rendelkező tanárno vezetésével és az egyesület alelnökének irányításával. Borbála nap környékén már több éve rendeznek a felső tagozatos és a bányász hagyományok iránt fogékony tanulók számára, bányászattal kapcsolatos vetélkedőket. Ezekhez a vetélkedőkhöz egyre több, városon belüli és a megyében lévő bányásztelepülés is csatlakozott.

A bányamanók sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint, hogy az ország különböző bányász települései is érdeklődnek, illetve szeretnék létrehozni a bányamanó csapatukat.

Traj Ferenc

Éltetik a barátságot

Borsodiak és nógrádiak - együtt.

Még az elmúlt évben történt, hogy Csató László, az üzemi tanács elnökének invitálására a nógrádi bányászok Bükkábrányba látogattak. A szívélyes fogadtatást, a szakszervezeti és a szakmai munkáról tartott tájékoztatást követően szakemberek kíséretében indultak a külszíni fejtésre. A nógrádi vendégek elismeréssel méltatták a látottakat. Azt, hogy a végeláthatatlan szénmezőn alig látaték embert, a munkafolyamat - amelynek eredményeként 10 - 15 ezer tonna volt a napi termelés - szinte teljes egészében gépesített. S ahol a termelés befejeződött, oda a rekultiváció révén több száz hektáron erdőt, zölden pompázó parkokat telepítettek.

Most októberben Bükkábrányból látogatott egy bányászcsapat Nógrádba. Salgótarjánban Rákos József, a bányászszakszervezet Nógrád megyei bizottságának titkára rövid tájékoztatót adott a szakszervezeti munkáról, a 13 alapszervezet tevékenységéről, amelynek csaknem valamennyi vezető képviselője ott volt a találkozó. Csató László most a szakszervezet tevékenysége mellett, az üzem egyre nehezebbé váló helyzetéről tájékoztatta a nógrádiakat.

Majd a csoport elindult, hogy körülnézzék a megyeszékhely környékén. Útjuk a határ menti településre, Somoskőre vezetett. Felkapaszkodtak a település fölé magasodó, felújított várba, ahonnan szép időben a Tátraig is ellátni. Majd megnézték a vár alatt lévő bazaltorgonát, a várhegy keleti lejtőjén a szabályos hat és ötszögletű bazaltoszlopokból álló képződményt. Salgóbanán, az egykori bányászok lakta településen megpihentek az emlékparkban, amelyet a település neves szülöttje, Zenhe Ferenc tiszteletére hoztak létre, benne a művész mellszobrával. Az erdészházba pedig az Ipoly Erdő Zrt. „betelepítette” az erdőt. A nappali erdő növény és állatvilágát szép képek „hozták” a látogatók elé. Az éjszaka csendjében hallható hangok pedig azt bizonyították, ha beáll a sötétség, akkor is él az erdő.

A kirándulást ebéd követte Kazáron, majd jó hangulatú baráti beszélgetés a közös dolgokról, gondokról. A vendégek annak reményében búcsúztak, tovább éltetik a barátságot, a találkozó a következő évben sem marad el. Legfeljebb a helyszín változik Nógrád helyett Borsod lesz.

-vg-

Emlékhely a bányászoknak

Bensőséges, szép ünnepség színhelye volt Salgótarjánban az MSZOSZ székháza, ahol a munkabalesetben sérült és elhunyt áldozatok mellett, a napokban, emlékhelyet avattak az így elment bányászoknak is. Rabi Ferenc a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke avató beszédében tisztelettel adózott azok előtt, akik nap-nap után leszálltak a bányába, hogy felszínre hozzák a szén. Mint mondotta, a bányamunka, a bányászok sokat tettek azért, hogy az itt élő embereknek munkájuk, a családoknak kenyerük legyen, Salgótarjánból pedig város, jelentős ipari üzemekkel. A bányászat megszűnt Nógrádban, de jövőről szólva reményt fejezte ki, hogy nyitnak még bányákat, hiszen az országban és Nógrád megyében is jelentős szénvagyon rejt a föld, amely kitermelésre vár. Egy korszerűbb bányászkodás lehetőségét vetítette előre, a meglévő tapasztalattal és szakmai tudással számolva, de új szemlélettel, technológiával, eszközökkel. Elismerését és köszönetét fejezte ki az alkotónak az emlékhelyet díszítő alkotásért.

Rabi Ferenc és Rákos József elhelyezik a tisztelet koszorúját az emlékhelyen.

Bella Zsuzsanna festőművész sajátos emléket alkotott a munkabalesetben elhunyt bányászoknak. Képe munkában megfáradt, barázdált arcú, idős asszonyt ábrázol, aki üres tekintettel mered a gazdátlanul maradt vizeskannára, a kobakra, a bányászkalapácsokra, amelyek már lefelé fordultak. Érzéseiről beszélt, amelyek a munkára készülve ébredtek benne. Egy anya éli meg a legfájdalmasabban a veszteséget, amelyet a fiú hiánya okoz. Az anya, aki világra hozza, keservesen felneveli, munkába indítja a fiút. Büszke rá, miközben minden nap reszket érte, hogy épségben feljöjjön a bányából.

A Jó szerencsét, amelylyel a bányászok köszöntötték egymást leszállás előtt, olyan mint egy ima... ima az életükért. S mindig voltak anyák, akik hiába vártak.

Az emlékhelyen, ahol örökmécses világolt koszorút helyezett el Rabi Ferenc és Rákos József, a bányászszakszervezet Nógrád megyei bizottságának elnöke, valamint Demeter László, az MSZOSZ Nógrád Megyei Képviselőtanácsának vezetője. A zagyvarónai nőklub és a bányászszakszervezet salgóibanai alapszervezetének tagjai bányászda-

lokkal, a bányászorsort idéző verssel tették meghittebbé az emlékeztést.

A baráti beszélgetésen - amely az emlékhely avatását követte - Páles Lajos, aki maga is bányász volt, jó ismerője az 1944-es karancslejtősi bányászellenállásnak és résztvevője az 1946-os szénecsatának, újabb emlékkép készítését kezdeményezte. Azoknak az ellenállóknak tiszteletére, akik életét azonnal elvette a hatalom, ahogy kijötték a karancslejtősi bányából. A több bányász témájú könyv szerzője a 19 évet élt Rau aknáról szóló munkáját ajándékozta Rabi Ferencnek.

Emlékezés 31 hősi halottra

Szücsi község önkormányzata és a Mátrai Erőmű Zrt BDSZ szücsi nyugdíjas alapszervezete, a szücsi X. aknánál 1959. november 26-án történt, harmincegy bányász halálát okozó üzemi baleset 53. évfordulója alkalmából, megemlékezést tartott, az áldozatok templomkertben felállított kopjafájánál. A program a bányaszerencsétlenségben elhunytakért celebrált gyászmisével kezdődött, majd a templomkertben, Hámori István Péternek, a Bányamunkás főszerkesztőjének az eseményeket és a hős bányászok neveit is felelevenítő beszéde után,

a jelen lévő elhelyezték az emlékezés koszorúit és virágait.

Ezt követően, Berta István polgármester és Kocka István, nyugdíjas szakszervezeti titkár a Művelődési Házba invitálta a megemlékezőket, ahol Trombitás András főaknász (aki hősiiesen mentette a társait, s eközben vesztette életét) lánya vezette be azt a beszélgetést, amely kötetlen formában folyt az ötvenhárom évvel ezelőtti tragédiáról, s a túlélők és hátramaradtak sorsának alakulásáról.

- h -

Főhajtás a karancslejtősi ellenállás mártírjainak emléke előtt.

Emlékezők népes seregét - bányászokat, önkormányzatok és pártok képviselőit, az ellenállásban résztvevő bányászok hozzátartozóit - köszöntötte Rákos József, a bányászszakszervezet Nógrád megyei bizottságának elnöke a Karancsaljához tartozó Gusztávaknán, az egykori bányásztelepülésen november 24.-én.

A karancsejtősi bányászellenállás 68. évfordulóján Pál Gyula, Karancsalja polgármestere idézte fel az 1944-es november- decemberi tragikus eseményeket, a munkahelyüket, a szabadságukat védő bányászok hősiessé batorságát. Nem engedték leszerelni, nyugatra vinni a bányagépeket, nem mentek el hadimunkára. November 23.-án lementek a bányába és megszervezték az ellenállást, jóllehet tudták, az engedetlenség, a parancs megtagadása főbelövással jár. Még aznap délután félésszáz SS német katona és magyar csendőrről szállta meg a telepet, a bánya környékét. Majd egyre drasztikusabb, embertelenebb - a családokat is sújtó - intézkedésekkel az ellenállás befejezésére kényszerítették a bányászokat, akik néhány nap elteltével a felszínre jöttek. Kozik Ferenc és Monostori János az ellenállás vezetői négy társukkal kitortek a bányából és elrejtette, védelmezte őket az erdő. Az 5 ezer pengő vérdíj sem vezette a kopókat Monostori János nyomára. A hatalom

megtorlása kíméletlen volt. Három ellenállót - Laczkó Mátyást, Páles Jenőt és egy ismeretlen erdélyi katonát - ahogy feljöttek a bányából agyonlőttek. Mahinyák Józsefnek, Tóth Miklósnak, Lukács Sándornak és egy ismeretlen erdélyi katonának pedig ahol vallatták őket, Salgótarjánban a laktanya udvarán vették el az életét. Pál Gyula hangsúlyozta: a karancslejtősi ellenállás, a bányászok hősi tette, fasizmus elleni küzdelme, a mártírok neve örökké emlékezetes marad. Helyük ott van Nógrád megye és az ország bányásztársadalmának történetében.

Páles Lajos, akinek rokonai, barátai, ismerősei voltak az ellenállók között, dokumentum kötetben örökölte meg a karancslejtősi bányászok ellenállásának történetét. A 86. életévébe lépő szerző évtizedek óta aktív részt vállalt a bányász hagyományok őrzésében, így a megemlékezések szervezésében. A megemlékezésen többek között arról beszélt, az ellenálló bányászok már mind elmentek. Néhányan összefogtak és gondozzák azok nyughelyét, akiknek hozzátartozói nem tudják ezt megtenni. A munkáért Radnóti díjban részesültek néhány éve. Köszönetet mondott mindazoknak, akik segítettek munkájában és jóllehet az idő múlása arra figyelmezteti „lassítania” kell, utódainak segít, amiben tud.

Patinszki Lajos, a Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége Nógrád megyei elnöke tisztelettel szölt az ellenálló bányászok, a Sarló Lajosok, a Rideg Jánosok, a Fóti Sándorok, a Kovács Gyulák, a Berta Istvánok bátor tetteről. Fontosnak mondta, hogy az ellenállók hősiessé küzdelmét a fasizmus ellen, ismerjük meg a fiatalok. Mert a múlt tanulságai nélkül, nincs biztos alapokra épülő jövő.

Ezt követően koszorút helyeztek az emlékmű talapzatára a bányászszakszervezet Karancsmenti alapszervezete, Karancsalja polgármesteri hivatala, az Ellenállók és Antifasiszták Nógrád Megyei Szervezete, a bányászszakszervezet Nógrád megyei bizottsága, az MSZP, a Magyar Kommunista Munkáspárt Nógrád Megyei Szervezete, a Salgó Turisztikai Szervezet, a bányászszakszervezet Nógrád megyei alapszervezeteinek képviselői

Az emlékműt azt hirdeti: Nem felejtünk! A vérvörös betűk alatt pedig ott ragyog a hét mártír neve.

A megemlékezés követően, Karancsalján, kötetlen beszélgetés keretében köszönte meg Rákos József és Lonsták Vilmos, a bányászszakszervezet salgótarjáni alapszervezetének elnöke Páles Lajos több évtizedes közéleti munkásságát.

- vg -

Eredményekben gazdag, békés, boldog újesztendőt kívánunk minden kedves Olvasónknak!

Emléktábla avatás Riethmüller Ármin tiszteletére

A Bányai Dolgozók Szakszervezete, Ajka város Bányász Hagyományörző és társadalmi szervezetei Riethmüller Ármin, volt ajkai bányaigazgató emlékére emléktáblát helyeztek el a volt veszprémi lakóházának falán.

Riethmüller Ármin 1834. október 22-én született Veszprémben, és itt is lakott az általa tervezett házban. Szülőházában halt meg boldog házasságának 50., életének 77. évében a Fenyves utca 5-ben 1911. május 16-án. Ma ez a ház a 7-es számot viseli. Itt tisztelegtek az emléktábla elhelyezésével az ajkai és a magyar bányászok képviselői.

Avatóbeszédében Horn János, BDSZ elnöki főtanácsadó idézte fel az ajkai

bányászat kezdetét, amelyben Riethmüller Ármin megkerülhetetlen, megalapozó és a későbbiekben mélyen kiható tevékenységet fejtett ki. A bánya munkájában közel 38 évig vett részt, mintegy negyedszázadon át a legmagasabb, igazgatói poszton. Ez idő alatt alapozta meg az ajkai erőmű és a bauxit feldolgozó vertikum kiteljesedésének lehetőségét, az iparmedence későbbi létrejöttét.

Az izgalmas múltidézés után a résztvevők elhelyezték a kegyelet és emlékezés koszorúit.

Riethmüller Ármin emlékét Ajkán, a róla még életében elnevezett Árminakna falán örzi emléktábla.

Tollár Sándor

VÍZSZINTES: 1. A szükségesnél kisebb mennyiségű. - Azonos betűk. - Ázsiai nép. Néhány magyar helynévben is szerepel. 2. Elbeszélő irodalom. - Rakéta hangzói. - Eléje kerül a jármű. 3. Papíron rögzít. - Ejtőző egyenmű betűi. - Ritka női név. 4. Vidám, de csak középen!!! - Tekerő. - Tom Sawyer öccse Mark Twain híres regényében. 5. Aprólék. Például levesben. - Amiből nagyon soká lesz valami, arra azt mondják, hogy úgy készül, mint a Luca ... - Tény, amit számmal fejeznek ki. 6. Ritka férfinév. - Gizella becézve. 7. Megszab valamit. - Elszedi valakitől a jussát, tulajdonát. 8. Leránt, de csak félig! - Köbe írja. - Építmény. 9. Például strucc. - Faló híres régi városa. 10. Ennivalóhoz használatos edény jelzője. - Csillag, angolul. 11. Tinódi Sebestyén hangszere. - Házasságkötés, névelővel. - Nyelvelsaladunk egyik szélső ága a finn, és a másik? 12. Kérdés távolabbi tárgyra. - Mikróba, angolul. - Tisza menti kis város a Vajdaságban. 13. Lepke. - Illetve, röviden. - Birtokodban. 14. Megjön. - Káralt páros betűi. - Tengeri emlős, névelővel. 15. Libát vagy kacsat hizlalni. - Központi Sportiskola, röviden. - Ázsiai hegység, 7000 méter feletti csússokkal.

FÜGGŐLEGES: 1. Tejtermék. - Tizenegy, németül. - Meghúzza magát, rejtőzik. 2. Bátor rugója. - Román pénzegység. - Régi sláger és film címe is: Megáll ... 3. Az idő folyása és az emberiség fejlődése. 4. Kékít, középen! - Turáni hangzói. - Távolabbi helyen. - Lényeg fele! 5. Erőszakkal szerzett pénz. - Egytűpű teve: ...dár. - Szedi a levest. 6. Tessék, de csak részben! - Egyházi méltóság: ... láma. 7. Hámoz. - Régi rímek vagy zenei versenyművekben a szólóhangszer önálló szólamai. 8. Háztartás számára az átlagosnál több áru beszerzése. (Két szó). 9. Lakásig megy valakivel. - Kis táj a Duna bal partján: ... lapály. 10. A budapesti Katona József Színház színésze (Judit). - Szakszervezeti bizottság, röviden. 11. A Pireneusi-félsziget leghosszabb folyója. - Amott ikerszáva. - A Mulan című rajzfilm egyik dalából: „Hozzon örömet ...”, 12. Négylábú, névelővel. - Géppisztoly típusa. - Rádium és urán vegyjele. - Általános forgalmi adó, röviden. 13. Pénzpiaci mozgás. (Két szóval). 14. Földrészt. - Lárma. - Az utcán. 15. Ijedt. - Színésznő volt: Schütz ... - Rádiólokátor.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															

Beküldendő a függőleges 3. 8. és 13. számú sor megfejtése.

A rejtvénypályázat nyertesei

Az augusztus-szeptemberi rejtvényünk helyes megfejtése a következő: ALIGA, KENESE, LELLE, FÜRED, SIÓFOK, TIHANY, ZÁNKA, FONYÓD.

A nyertesek: Harzsó István, 3720 Sajókaza, József A. u. 16; Huber Mihály, 8100 Várpalota, Kossuth u. 4; Káldi Béláné, 8060 Mór, Kodály Z. u. 13.

A nyereményeket postán küldjük el.

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA-
ÉS IPARI DOLGOZÓK
SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

Főszerkesztő: Hámori István Péter • Szerkesztőség: 1068 Budapest VI. Városligeti fasor 46-48.

Telefon: 322-1226; 351-7758 • Fax/üzenetreggítő: 351-7758 • E-mail: bdsz@banyasz.hu •

A bányamunkásban megjelent cikkek interneten is hozzáférhetők: www.banyasz.hu • Kiadja a

Nyomdort Kft. • Telefon/fax: 06 29 497-859 • Felelős kiadó: Rabi Ferenc • ISSN 0133-6630

Érdekegyeztetés a versenyszférában

Beszélgetés

Pataky Péterrel,
az MSZOSZ elnökével

- *Mi indokolta a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumának a megalakítását, s hogyan lett ennek résztvevője a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége?*

- A történeti áttekintést ott kell kezdenünk, hogy mi volt korábban? – kezdi válaszát Pataky Péter. – Korábban volt egy 1988 óta kialakult országos szintű, háromoldalú érdekegyeztetés, a kormány, a munkavállalók, és a munkáltatók képviselői között. Ez hol jobban, hol kevésbé jól működött, de ami fontos, hogy volt egy állandó, szervezett fórum ahol meg tudtuk jeleníteni a munkavállalói érdekeket. Megpróbáltuk befolyásolni a kormányzati döntéseket, s erre megvolt a párbeszéd lehetősége. Amikor, a jelenlegi kormány, hatalomra került, nagyon nyögve nyelősen ugyan, de még egy darabig működött a régi forma, majd 2010 őszén, törvényi úton megszüntették ezt az országos fórumot. Egy idő után az érződött a munkáltatói oldalon is, és bizonyos kormányzati köröknél is, hogy hiányzik az ilyen szintű érdekegyeztetés. Kormány közeli szakszervezeti konföderációk kezdeményezésére – a Ligáról és a Munkástanácsokról van szó – elindult egy olyan folyamat, mely szerint legalább a versenyszférában, jöjjön létre egy konzultációs fórum. A közzsféra formális fórumai ugyanis nem szűntek meg. Az eredeti elképzelés szerint úgy gondolkodtak a kezdeményezők, hogy elég, ha ők ott vannak, meg még két munkáltatói szervezet és a kormány. Meg kell mondani, hogy elsősorban a munkáltatók kifogásolták, hogy a versenyszféra legnagyobb szakszervezeti konföderációja kimarad a fórumból. Végül, hosszú előkészítő munka után, kialakult az elképzelés arról, hogy létrejöjjön a fórum, aminek tagja a három munkáltatói szervezet és három szakszervezeti szövetség. Ekkor kaptunk felkérést az ebben való részvételre. Hosszú hónapokig tartott a belső vita az MSZOSZ-en belül, hogy részt kell-e ebben vennünk, vagy sem.

- *Mi volt a vita alapja?*

- Az, hogy ez nem teljes körű fórum, még a versenyszférát illetően sem, s itt elsősorban az Autonóm Szakszervezetek Szövetségének kihagyása jelentett gondot, bár a SZEF, illetve az ÉSZT konföderációk is jelezték, hogy náluk is vannak olyan tagszervezetek, melyek érintettek a versenyszférában. Mi minden vitában és fórumon kifejtettük, hogy fontosnak tartjuk a versenyszféra konzultációs lehetőségét, de ennek teljes körűnek kell lennie. Végül ultimátumszerűen felszólítottak minket, hogy döntsünk a részvételről. Országos testületi üléseinken, a tagszervezeteink döntéshozó fórumain is végigbeszéltük a dolgot, számba vettük az ellene és mellette szóló érveket, s úgy

döntöttünk, hogy részt veszünk a fórum munkájában, mert egyrészt nem értelmezhető egy versenyszférafórum, ha mi nem vagyunk ott, másrészt így lehetőségünk nyílik a kormányzati, parlamenti döntések befolyásolására, a munkavállalók érdekében. Ez tehát egy konzultációs lehetőség, de arra is alkalmas, hogy megállapodásra jussunk bizonyos ügyekben. Ez volt a döntésünk oka. Azt is el kell mondani, hogy mi szolt ellene, amit bírálatként meg is kaptunk több helyről, mi szerint feladtuk a szolidaritás elvét, mivel nincs ott a többi érdekelt konföderáció. Erre az volt a válaszuk, hogy még a részvételi döntésünk előtt leültünk az Autonóm Szakszervezetek országos testületeivel s elmondtuk, hogy a VKF-ben kapott információkat megosztjuk velük, valamint megjelenítjük az ő álláspontjukat is, s ha nem is képviseljük őket, mint konföderációt, de a közös vélemény kialakításában számítnak rájuk is.

- *Hogyan fogadták ezt a kompromisszumos javaslatot?*

- Vegyesen. Az elmúlt fél év tapasztalatai alapján elmondhatom, hogy vannak olyan tagszervezetei az Autonóm Szakszervezetek Szövetségének, amelyek, amikor megküldtük nekik az éppen aktuális témához kapcsolódó anyagokat (pl. a Munka Törvénykönyve átmeneti rendelkezéseiről, legutóbb), nem csak megköszönték, hanem véleményezték is, amit beépítettünk a Fórum elé készített javaslat-csomagba. Mindenképpen szakmai együttműködésre törekszünk. Egyoldalú kötelezettséget vállaltunk, s ezt tartani fogjuk egészen addig, amíg a jelenlegi helyzet fennáll, s míg ki nem tudjuk bővíteni a szakszervezeti résztvevők számát. Erről a célunkról nem tettünk le. Amit még fontos elmondani. Amikor a testülettől megkaptam a felhatalmazást, hogy a Megállapodást aláírhatom, volt egy kitétel is, mégpedig az, hogy amennyiben egy idő után kiderül, hogy ez egy látszat dolog, aminek semmi hozadéka, értelme nincs, akkor kilépünk belőle.

- *Mik az eddigi tapasztalatok?*

- Azt kell, mondjam felelősen, abban az értelemben, hogy ami le van írva a megállapodásban, hogy mennyi mindenről kellene folyamatosan szakmai konzultációt folytatni, ahhoz képest hiányérzetünk van. Amiről többször szó volt ebben az időszakban az a Munka Törvénykönyve hatálybalépése előtti egyeztetés az átmeneti és hatályba léptetett törvényről. Ez komoly háttér műhelymunkát jelentett a részünkről, és sikerült eredményt elérnünk abban, hogy az eredeti állapothoz képest jobb törvénycsomag ment a parlament elé.

Amit folyamatosan próbálunk figyelemmel kísérni a fórumban az a bérkompenzáció. Mennyiben valósult meg, mennyire nem, kell-e valamilyen kiegészítő, stb. Ez persze a mi szervezeteinket kevésbé érinti, de született közben egy pályázati lehetőség, döntően a mikro-, kisvállalkozásoknak. Egy elég jelentős, sokmilliárdos pályázati alap képződött, hogy végre tudják hajtani a bérkompenzációt. Ez is megmutatta az ügy fonákágát (hihetetlen kismértékben használták ezt a lehetőséget), vagyis az igazi probléma a bérkompenzációval az, hogy a cégek jelentős részénél a működőképességgel van baj. Ezzel együtt ezek fontos konzultációk, hogy lássuk, miként működik a dolog.

- *Ami napjainkban aktuális az a kötelező bérek ügye.*

- Igen, a bér, a garantált bérminimum és a minimálbér. Ehhez kapcsolódnak az adókkal, járulékokkal kapcsolatos elképzelések is, hiszen jövedelmeket csak együtt lehet tárgyalni. Azért fontos, hogy ez zajlik, mert formailag, papíron a kormánynak csak annyi kötelezettsége van, hogy az úgynevezett Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban (NGTT) kell egy konzultációt folytatnia minimálbér témában. Ehhez képest most már a negyedik forduló következik, s bár nem tudjuk még, hogy mi lesz a vége, de a törekvésünk az, hogy minél hamarabb jussunk valamilyen megállapodásra. Azért is minél hamarabb, mert a gazdaságnak is fontos lenne tudni a következő év tervezésénél. A vállalkozásoknak, a költségvetésnek és az egyéneknek is kellene tudniuk, hogy mire számíthatnak. Nagyon nehéz ez a tárgyalás. Egy idő után már nem szakmai, számszaki kérdés. A számokat már kiszámoltuk, az indoklást mögé tettük, a megélhetési költségeket, az inflációt figyelembe véve, hogy legalább értékörzése legyen a béreknek. Azt is, hogy ennek eléréséhez mennyivel kellene emelni a minimálbért, a kötelező bérminimumot és általában a béreket. Az egyezkedés bizonyos szintjén ez már politikai döntést igényel, s ez a döntés a kormány kezében van. Az ideális persze az volna, ha valódi megállapodás lenne mellette.

(Folytatás a belső oldalon)

Megállapodás

a Versenyszféra és a Kormány
Állandó Konzultációs Fórumának létrehozásáról
és ügyrendjének megállapításáról

A versenyszféra jelen megállapodás szerinti országos munkaadói és munkavállalói érdekképviselői szervezetei, illetve érdekképviselői szövetségei, valamint a Kormány az érdekképviselők és a kormányzati szervek közötti együttműködés erősítése, a gazdasági növekedés elősegítése, a versenyképesség javítása, az üzleti környezet fejlesztése, valamint a társadalmi párbeszéd versenyszférán belüli erősítése érdekében megállapodnak abban, hogy létrehozzák a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumát (a továbbiakban: VKF), amelynek ügyrendjét az alábbiak szerint állapítják meg:

1. A VKF a versenyszférát közvetlenül érintő gazdasági tárgyú kormányzati döntések előkészítésében közreműködő háromoldalú konzultatív, véleményező és javaslattevő fórum. A VKF szervezeti keretet biztosít a versenyszféra országos munkaadói, illetve munkavállalói szereplőinek, valamint a Kormánynak, hogy rendszeres egyeztetéseket folytassanak a munkabéke megőrzése érdekében. A VKF tevékenysége a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács feladat- és hatáskörét nem érinti.

2. A VKF célja a versenyszféra munkavállalói, munkáltatói érdekképviselőinek és a Kormány szándékainak egyeztetése, megállapodások kialakítása, információk cseréje és szabályozási javaslatok megtárgyalása.

3. A 2. pont szerinti célok megvalósítása érdekében a VKF tagjai konzultálnak és egyeztetnek a) a versenyszférát érintő foglalkoztatáspolitikai, munkaerő-piaci és a jövedelmek alakulásával kapcsolatos kormányzati szabályozási koncepciókról, ideértve az adó- és járulérendszer átalakításával kapcsolatos kérdéseket is, b) a versenyszféra munkavállalóinak jövedelmét befolyásoló tervezett kormányzati intézkedésekről (kötelező legkisebb munkabér, garantált bérminimum, béránáljárás), c) a munkajogi, szakképzési, munkavédelmi és munkaügyi ellenőrzési jogszabályok tervezeteiről, d) a munkaügyi kapcsolatok rendszeréről, e) a munkavégzéshez kapcsolódó, illetve munkavégzés alapján járó pénzbeli ellátásokra (álláskeresői támogatások, társadalombiztosítás, nyugdíjrendszer) vonatkozó jogszabályok tervezeteiről és a tervezett kormányzati intézkedésekről, f) a vállalkozások alapítását, működését és megszűnését érintő jogszabályok tervezeteiről, g) minden olyan egyéb, a versenyszféra munkaadóinak és munkavállalóinak gazdasági vagy szociális helyzetét közvetlenül érintő kérdésekről, amelynek megtárgyalását a tagok szükségesnek tartják.

4. A VKF tagjai: Magyarország Kormánya; Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája (LIGA Szakszervezetek); Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége (MSZOSZ); Munkástanácsok Országos Szövetsége; Általános Fogyasztási Szövetkezetek és Kereskedelmi Társaságok Országos Szövetsége (ÁFEO SZ-Coop Szövetség, KÉSZ); Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége (MGYOSZ); Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ).

5. A VKF legfőbb konzultációs fóruma a testületi ülés. Testületi ülésre szükség szerint, de naptári fél évenként legalább egy alkalommal kerül sor. A testületi ülés nem nyilvános. A testületi ülés a napirendjére kerülő ügyekben konzultációt folytat, véleményt nyilvánít, konszenzussal ajánlásokat fogad el, a tárgyalások eredményeként – valamennyi tag egyetértése esetén – megállapodást köt.

6. A testületi ülés tagjai: a miniszterelnök, a foglalkoztatáspolitikáért felelős államtitkár, a szakszervezeti szervezetek létesítő okirat szerinti vezetője (elnök vagy helyettese), a munkáltatói szervezetek létesítő okirat szerinti vezetője (elnök vagy helyettese), a Monitoring Bizottság vezetője.

7. A testületi ülés munkáját állandó bizottságként a Monitoring Bizottság és meghatározott feladattal megbízott eseti szakmai bizottságok segítik. További állandó bizottság létrehozásáról a testületi ülés, eseti szakmai bizottság létrehozásáról a Monitoring Bizottság dönt. A Monitoring Bizottság vezetője a foglalkoztatáspolitikáért felelős államtitkár, tagjai az adóügyekért felelős helyettes államtitkár, a költségvetésért felelős helyettes államtitkár, továbbá a szakszervezeti és munkaadói szervezetek egy-egy képviselője és a meghívott szakértők.

8. A Monitoring Bizottság ülését szükség szerint, de legalább kéthavonként a Monitoring Bizottság vezetője hívja össze. A Monitoring Bizottságot össze kell hívni, ha azt legalább négy tag közösen kezdeményezi. A Monitoring Bizottság a fél éves munkatervét – a tagok javaslatait figyelembe véve – maga alakítja ki.

9. A Monitoring Bizottság feladata: a testületi ülések előkészítése, a testületi ülés által meghatározott feladatok végrehajtása, szabályozási javaslatok kidolgozása és szakmapolitikai megvitatása, állásfoglalások, ajánlások, módszertani anyagok, megállapodások előkészítése, a jogszabályok jogalkalmazási tapasztalatainak elemzése, az ezzel kapcsolatos javaslatok megfogalmazása, a jogszabályok utólagos hatásvizsgálata és gyakorlati alkalmazásának nyomon követése, jelentések készítése, a szakmai bizottságok munkájának szervezése, irányítása és ellenőrzése.

10. A Kormány a VKF szakszervezeti és munkáltatói tagjai részére hatástanulmányok, statisztikai felmérések elkészítése, szakmai tájékoztató tevékenység szervezése, illetve a szakértőknek a Monitoring Bizottság és az eseti szakmai bizottságok munkájában való hatékony részvétele érdekében, a fórum működtetéséhez és tevékenységéhez pénzügyi forrást biztosíthat.

11. Jelen megállapodás az aláírásával lép hatályba.

Budapest, 2012. február 22.

**Magyarország Kormánya,
Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája,
Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége,
Munkástanácsok Országos Szövetsége,
Általános Fogyasztási Szövetkezetek
és Kereskedelmi Társaságok Országos Szövetsége
(ÁFEO SZ-Coop Szövetség, KÉSZ),
Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége,
Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége.**

Érdekegyeztetés a versenyszférában

(Folytatás)

Azért az problémás, hogy a VKF egy szűkebb testület, hiszen egy minimálbér, bérminimum emelés sokkal szélesebb kört érint, mint akiket mi ott képviselünk. Ezt be kell látni. Hiszen a közsférában is kötelező a bérminimum, meg a minimálbér. Mi mindig azt kezdeményezzük a kormányoldalnál, hogy mi ugyan a VKF-en belül beszélünk ezekről a témákról, de ezt a többi, más területeket képviselő fórumokon is tárgyalják meg. Az Országos Közzszolgálati Egyeztető Tanácsban is, hiszen őket is érinti. Bértárgyalásnak ott is kell lennie.

- *Más normák érvényesülnek ma az érdekegyeztetésben, mint a régi szerkezeti rendszerben?*

- A Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumán belül a magatartás, a szereposztás teljesen hasonló a korábbi évekhez, a konkrét kérdésekkel kapcsolatban. A bérügyben van egy olyan mérték, amikor azonos érdeke van a költségvetésért felelős kormánynak, meg a munkavállalóknak is. Vagyis hogy emelkedjék, mert akkor emelkedik a költségvetési bevétel, a járulék és adóbevétele. Ebben ütközünk a munkáltatóval, aki ezt mindig költségemelkedésként kezeli. Van egy általános gazdaságpolitikai megközelítése is, s ez most, 2012 végén nagyon aktuális, hogy bizony az elmúlt két évben az látszik, hogy a belső fogyasztás radikálisan csökkent, ami visszaüt a gazdaságra is. Márpedig, ha ezen az úton járunk tovább - a jövedelmek csökkenni és a jövedelmek reálértéke rohamosan romlik -, akkor a belső fogyasztás is tovább fog romlani. Van egy ilyen gazdaságpolitikai összefüggése is. Ezért is fontosak ezek a fórumok, hogy az előbbi érvek valahol elhangozzanak. Ezek a szempontok bekerüljenek a döntési mechanizmusba, mert azért azt látni kell, hogy a kormányoldalon, amikor egy költségvetés készül, az egy eléggé szűk, kicsit csőlötésű dolog. Ennek a legjobb példája az, hogy a mai nap, amikor ez az interjú készül, kijött egy ötlete a kormányzatnak, hogy úgy lehet adóbevétele növelni, ha a béren kívüli juttatások adóterhét megemeljük, s ezt ki is számolták, hogy ez negyvenmilliárd forint pluszbevétel hoz. Nyilvánvaló, hogy ez fals gondolkodás, ami abból indul ki, hogy megnézi, most mennyi a béren kívüli juttatások után befizetett adó, a jelenlegi szinten. Erre vannak tényszámok (SZÉP kártya, Erzsébet-utalvány, önkéntes pénztári befizetések, stb.) erre az adóhatóság adja az adatot. Majd csőlötásszerűen azt mondják, hogy na, ha ezt a 31%-ot felemeljük 51%-ra, akkor ennyi és ennyi pluszbevételünk lesz. Azért van – többek között- ez a fórum, hogy ott azt lehet mondani az illetékes pénzügyi embernek, aki a Nemzeti Gazdasági Minisztérium felkérte, hogy rosszul tetszik számolni. Mert ezt nem lehet ilyen mechanikusan hozzáadni, mert akkor nem fogják feltölteni a SZÉP-kártyát, hanem vagy nem adják oda, vagy nettósítani fogják, ugyanannyit fordítanak rá, mint eddig, aztán lehet menni, reklamálni a kormányhoz. Ebből így egy fillér plusz adóbevétele nem lesz. Lesznek olyan munkáltatók is, akik azt mondják: ezzel nem szórakozom, valamennyit hozzácsapok a bérhoz. Persze a bér után megint nem ennyi a bevétel, s még ezzel a béremelést is letudja. A minisztériumban meg csodálkoznak, hogy a tervezett bevétel töredéke jön csak be. Ezeket a kétségein-

ket mi megfogalmazzuk, elmondjuk. Ma abban reménykedünk, hogy a Cafetéria megadóztatásának ötletétől elállnak. (A cikk megjelenése előtti hír, hogy a költségvetési bizottság által beterjesztett módosító indítvány szerint a 27%-osra tervezett egészségügyi hozzájárulást 14%-ra kívánják visszavenni. – a szerk!) A mi eredeti javaslatunk az, hogy a jelenleg, ma érvényes terheket is csökkenteni kellene. Ennek megvan a közgazdasági logikája is, meggyőződésünk, hogy egy csökkentés növekvő állami bevételt eredményezne. Ezek még bizonytalan dolgok. Nyilvánvaló, hogy a kormány, illetve a parlament felelőssége, hogy mit fogad el, de azért van ez a fórum, hogy a döntést megpróbáljuk befolyásolni.

- *Ehhez megvan a megfelelő, számokkal alátámasztott érvrendszere a szakszervezetnek?*

- Az MSZOSZ-en belül ez olyan háttérmunkát is jelent, hogy amikor sorra kerül egy következő tárgyalási forduló, mindig konzultálunk a szakapparátussal, az ágazati vezetőkkel, elnökséggel, ügyvivőkkel. Tartjuk az MSZOSZ álláspontot, minimálbérben ott tartunk, hogy a szakszervezeti közös javaslat magasabb, mint amit az MSZOSZ korábban elhatározott. Az látszik, hogy a kormány újabb és újabb csomagbejelentései folyamatosan rontják a helyzetet a munkáltatói oldal hozzáállása tekintetében, hiszen ezek nyilvánvalóan a vállalkozások terheit növelik meg, így ők aztán rendszeresen azzal házalnak, hogy sajnos már nincs miből emelni. Erre is készítetünk számításokat, megnézzve, hogy milyenek a gazdasági teljesítmények Magyarországon, milyen a jövedelmezősége a vállalkozásoknak, általában. A vállalkozások egy jelentős része meg tudja adni ezt a bérfejlesztést. Mi azon vagyunk, hogy legyen megállapodás, emelés, annak hihetetlen rossz üzenete lenne, ha végül mégis csak úgy döntene a kormány, hogy nincs kötelező emelés, mert akkor annak az az üzenete, hogy nem kell bért emelni, általában. Vagyis mindenki csináljon, amit akar. Az elmúlt húszegynéhány évben egy év volt, amikor nem volt országos megállapodás, s akkor sokkal kevesebb helyi megállapodás született. Tehát ennek erős hatása van. A kötelezőről nem is beszélve, ami alulról nyomja a rendszert. Mi is tudjuk, hogy ez gondot okoz, bérfeszültséget és egyebeket, de ez szakszervezeti szándék, hogy érezze magát rosszul a munkáltató azért, mert rendeznie kell a magasabb kategóriákban is a jövedelmeket.

- *A kormányzati képviselőnek van döntési kompetenciája, vagy csak közvetítőként van jelen?*

- A fórum kétszintű. A tágabb értelmezésben tagjai a kormány, a munkáltatók és a szakszervezetek első számú képviselői, ami alatt, a kormányoldalon, a miniszterelnökök kell érteni. Már két olyan találkozó is volt, amelyiken Orbán Viktor is részt vett. Ilyenkor alapvető irányokban lehet konzultálni, az ilyen jellegű kérdésekre kapunk választ. A másik szint az úgynevezett monitoring bizottság. Ez ellenőrzi, hogy a megállapodások, döntések hogyan kerülnek végrehajtásra. Példaként hozhatom a Munka Törvénykönyvének változásaival kapcsolatos tapasztalatok megvitatását, mely több alkalommal is megtörtént és folyamatos munka. Mi letettük azokat a javaslatokat írásban, amiket már az első másfél hónap alapján látunk, hogy bekövetkeztek és gondot okoznak az alkalmazás tekintetében.

Nemcsak a munkavállalóknak, hanem a munkáltatóknak is.

Külön kiemelt ügy például a közösi tulajdonú cégekben a kollektív megállapodás korlátozása munkaidőügyben, egyebekben. Ezt jelezték nekünk a kollégák a munkáltatói oldalon is. Gondot okoz, mert összezavar rendszereket, bérrendszereket, munkaidő-beosztási rendszereket, amik jól kialakult gyakorlatok, speciális helyzeteket tudnak kezelni. Ne felejtjük el, hogy az állami, vagy közösségi tulajdonú cégek jelentős része az valamilyen speciális közszolgáltatásra jött létre, ahol sajátos helyzetek vannak. Akár a tömegközlekedést vesszük, akár a vízszolgáltatást, vagy az energiaszolgáltatást, ezeknek sajátos munkarendjei vannak. Nem a szakszervezetekkel voltak jóindulatúak, hogy ilyen megállapodások jöhetnek létre, hanem így felelt meg a működésnek. Ebbe beletenyeretl kívülről a kormány. Mi ezt úgy fogalmaztuk meg, hogy miért beszél bele a kormány, meg a parlament olyanba, amire nem ért? Az állami irányítású cégnél azzal bízva meg a vezetést, hogy oldja meg a feladatot. Ennek a legjobb módszere az, hogy leülnek a felek és megállapodnak. Ez tökéletesen működött – lásd energetika, ágazati megállapodások. Ezt azonnal jeleztük, leírtuk, van is némi kormányzati válasz rá, miszerint értik, tudják, hogy ez probléma. Csakhogy ez válasznak kevés.

De visszatérve az eredeti kérdésre. Igen, van egy ilyen kompetencia. Akivel tárgyalunk a monitoring bizottságban, a kijelölt, foglalkoztatásért felelős államtitkár, neki az esetek jó részében közvetítő funkciója van. Ez tárgyalástechnikailag nem baj, hiszen a konzultáció más résztvevői, így mi is egyfajta felhatalmazással megyünk oda, s nem véletlenül többfordulósak a tárgyalások, hiszen ez alkalmat ad arra, hogy hazamelve, az addigi eseményekről beszámolv, újabb mandátumot kapjon a tárgyaló a továbbiakra. Gondolom, hogy ez kormányoldalon is így működik. Ez egyébként az Országos Érdekegyeztető Tanács (OÉT) idejében is így funkcionált, az mindig világos volt, hogy meddig terjed a felhatalmazás. A tárgyalás bizonyos pontján, döntési helyzethez érkezve, bármely fél kérheti, hogy tűzzünk ki új időpontot a folytatásra, hogy a döntéshez szükséges mandátumot megkaphassa az őt küldő szervezettől. Egy normálisan működő országban, egy normális párbeszédrendszerben (nem mondom, hogy a miénk ilyen!), ha az érdekelt felek érdekalapon meg tudnak állapodni egy megoldásban, onnantól a továbbvitel technikai kérdés.

- *Van valamilyen átjárás a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fóruma valamint a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács között?*

- Egy konkrét példán keresztül bemutatható. A minimálbér, bérminimum ügyben a törvényt azt tartalmazza, hogy a kormány az NGTT-ben folytatott konzultáció után hirdeti. Ebben a konkrét esetben tehát a kapcsolat a következő. Ha és amennyiben mi itt, a VKF-ben, meg tudunk állapodni, és a három szakszervezet meg tudja beszélni a többi szakszervezeti kollégával, hogy legyen ez a közös álláspontunk az NGTT-ben, hiszen itt teljes szakszervezeti oldal van jelen, ahol a működési rend szerint oldalvéleménynek kell lenni, akkor ezt mi elő tudjuk készíteni és oda tudjuk vinni. A Tanácsban a munkáltatói oldal, aki ott a gazdasági oldal legnagyobb

súlyú szereplője, szintén oda tudja vinni az oldaljavaslatot, miután megbeszélte a két ott lévő kamarával, meg a nemzetközi vállalatok szövetségével. Innentől kezdve formálissá válik a dolog, hogy a Tanács további tagjai, a civil oldal, az egyházi oldal, meg a tudomány képviselői hozzáteszik a magukét. Ezt egyébként ők is tudják. A formalitásra jó példa, még mosolyogni is tudtunk rajta, hogy az elmúlt évben, amikor VKF még nem OÉT meg már nem volt, az NGTT ülésen, Czomba Sándor államtitkár úr ismertette a kormány álláspontját a minimálbérrel kapcsolatban, miközben már mindenki tudta, hogy mit fog mondani, hiszen a kormány és maga a miniszterelnök is, azt megelőzően, többször is kinyilatkoztatta döntését, ez ügyben. Egyéb ügyekben pedig lenne átjárás. Ha megnézzük a VKF megállapodását, abban leírták, hogy jövedelempolitikai, nyugdíjjal kapcsolatos ügyekben lehet tárgyalni. Ami sokkal szélesebb kört érint, mint csak munkavállalókat és munkáltatókat. Annak, hogy itt szeretnénk tárgyalni a nyugdíjügyet az a logikája, hogy a nyugdíjkassza és a nyugdíj alakulását minden kulturált országban meg szokta beszélni az állam a befizetőkkel. Mi vagyunk a befizetők. A járulékot, azt a munkáltató és a munkavállaló fizeti be. Hogy ez mekkora, mi lesz vele, mekkora nyugdíj lesz ebből, azért ez mégis csak a befizetőkre tartozik. Amíg ez a felosztó-kirovó, szolidaritáson alapuló rendszer van, a befizetőknek valamilyen ráhatásának kell lennie a dologra. Sajnos ezt a kormány nem veszi komolyan.

- *Van a nyugdíjnak egy olyan része, ami közvetlenül érinti ezt a kört, ezek a speciális ügyek.*

- Igen, két ilyen van. Az egyik a kerkedvezmény, amivel hihetetlen csúszásban van a kormány. A kerkedvezmény régi jogszabályi feltételrendszere megszűnik, december 31-ével. Nincs új! Ugyanakkor azok a munkakörök, azok a foglalkoztatási helyek, ahol komoly egészségkárosodást szenvednek el az emberek, azok léteznek. Nem tudjuk, hogy mi lesz a kerkedvezményrel. A kormány a saját tervéhez képest is késedelembe van. Már júniusban kellett volna döntenie az új rendszerről, mégpedig egyeztetés alapján egy tavalyi kormányhatározat szerint, ami a menetrendet meghatározta. Jelen tudásunk és információnk szerint két minisztérium között kering valamiféle papír erről. Olyan speciális szakmákban - mint pl. a bányászat, a kohászat, vegyipar, stb. egyáltalán az ipari foglalkoztatásban rengeteg ilyen kör van -, egyáltalán nem mindegy a munkavállalóknak, de a munkáltatóknak sem, hogy mi lesz a vége.

A másik a korengedményes nyugdíj kérdése, amely szintén VKF szintű tárgyalást követel meg. A régi rendszer megszűnt, ugyanakkor mi is és a munkáltatók is azt képviselik – sőt a kormányzat foglalkoztatáspolitikával foglalkozó képviselői is elismerik -, hogy ez nem a nyugdíjrendszer oldaláról nézve, hanem mint foglalkoztatási eszközrendszer, igen fontos. Mert kell, legyen valamilyen megoldás, hiszen mindannyian tudjuk, hogy ha a hivatalos nyugdíjkorhatárt megelőző egy-öt évben valakinek megszűnik a munkaköre, annak semmi esélye nincs a munkaerő-piacon. Ezt kezelte a korengedményes nyugdíj lehetősége azzal, hogy amikor rákényszerült egy cég, hogy létszámot csökkentsen, akkor ez bevett eszköz volt, hogy megnézzék, kik azok a munkatársak, akik élhetnek ezzel a lehetőséggel.

Ezzel a nyugdíjkasszát sem terhelték meg, hiszen a munkáltatók előre kifizették a nyugdíjat (még a postaköltséget is!). A mai napig nem értjük, hogy ezt a rendszert miért kellett megszüntetni. Az MSZOSZ nem csak tiltakozott és a szavát emelte fel ez ellen, hanem konkrét szakmai javaslatokat is letettünk, ami ott van a kormányzat asztalán. Azt a választ kaptuk tőlük, hogy ha mi olyan javaslatot teszünk le, ami az állam számára csak az igazgatási és a feltétel teremtési feladatokat adja, s ez nem kerül pénzébe, akkor mehet a dolog. Mi ilyen javaslatokat tettünk le, kíváncsian várjuk az ügy érdekében teendő lépéseiket. Van ehhez erős munkáltatói támogatásunk is, mert ők is tudják, hogy erre szükség van. Sőt! Bizonyos munkáltatók, bizonyos belső munkaköröknél már rendszerszerűen beépítették ezt a lehetőséget, mert tudják: lehet, hogy az adott munkakörben a kerkedvezmény intézménye nem alkalmazható. De azt is tudják, hogy annak az embernek, aki azt a munkát végezte, olyan idős, vagy olyan egészségi állapotban van – s itt még nem is a kényszerű létszámcsonkításról van szó – és az adott cégnél tisztességgel végig dolgozta azt a harminc-harmincöt évet, akitől már azt a teljesítményt, amit fénykorában produkált már nem fogják megkapni, legyen a pályafutásának a beféjezése méltányos. A munkáltatók érdeke is, hogy legyen valamilyen jogi lehetőség ezt véghezvinni. Természetesen nehéz az ügy, mert úgy kell kiszámolni, hogy körülbelül, anyagilag, hasonlóképpen járjanak a munkavállalók és a munkáltatóknak se kerüljön többbe, mint a régi rendszer. Ezen mi szakmailag dolgoztunk, a javaslatot letettük két variációban is. Az alapelveket figyelembe véve hajlandók vagyunk bármilyen megállapodásra. nagyon szeretnénk, ha ez sikerülne. Az utóbbi időben hihetetlenül kevés sikerélményünk van a szakszervezeti oldalon az elmúlt időszakban. Folyamatosan kudarcélményként éljük meg pl. a Munka Törvénykönyv, a nyugdíjrendszer változásait, stb. Ezért lenne jó ebben az ügyben tényleges sikert felmutatni. Ez a szervezet érdeke is, de természetesen, elsősorban az a legfontosabb, hogy az érintett kollégáknak sikerüljön megfelelő lehetőséget biztosítani.

- *Egyetértesz-e azzal a megállapítással, hogy a VKF valahol középen helyezkedik el, mert jobb annál, mint ha semmi sem lenne, viszont messze elmarad attól, amilyennek lennie kellene egy ilyen szintű konzultációs fórumnak?*

- Egyetérték. Ez egy kicsit olyan álláspont, amit sokan bírálnak. Sok ilyen történelmi helyzet volt már az országban. Van, aki morális kérdésként veti föl. Ezért mondtam beszélgetésünk elején, hogy hosszú, több hónapos vívódás után született meg a testületben ez a döntés. Valóban úgy van, ahogy mondtam. Nem jó, de próbáljunk kihozni belőle valamit. S ami segít az embernek egyenesen tartania a gerincét, hogy közben folyamatosan törekszünk arra, hogy az egész rendszert változtassuk meg. Akár még az a nagyon-nagyon kicsi, halvány remény is benne van, hogy azok, akik tudatosan szétverték az országos érdekegyeztetést, ennek a fórumnak a számukra is kedvező hozadéka alapján talán elgondolkodnak azon: mégis több haszna lenne, ha létezne egy rendes, teljes érdekegyeztetés. Én persze ebben olyan nagyon nem bízom, de a remény hal meg utólag.

- *Köszönöm a beszélgetést.*

Hámori István Péter

Megtartotta alakuló ülését az IndustriAll Europe Szociális Párbeszéd Szakpolitikai Bizottsága

Októberben tartották alakuló üléseiket az új európai ágazati szakszervezeti szövetség, az IndustriAll szakpolitikai bizottságai, amelyek létrehozásáról a fúziós kongresszus döntött. A Szociális Párbeszéd Szakpolitikai Bizottság október 16-17-én Luxemburgban ült össze.

A bizottság első ülését Sylvain Lefebvre főtitkár-helyettes nyitotta meg, aki a jelenlévők üdvözlése után ismertette a napirendet (a napirend tervezetét a szervezet honlapján az ülés előtt elolvashatták a bizottság tagjai), amit módosítás nélkül elfogadtak. Tekintettel arra, hogy a bizottság tagjai ebben a körben még nem találkoztak, a tartalmi kérdések magtárgyalása előtt egy rövid bemutatkozó kör, valamint a bizottság elnökének megválasztása következett.

Jelöltként az ülést megelőzően csupán Rabi Ferencnek, a BDSZ elnökének neve merült fel, mivel az ő vezetésével működött az előző két ciklusban (az új struktúrát létrehozó EMCEF kongresszus óta) az EMCEF Szociális Párbeszéd Bizottsága, az új bizottság egyetlen jogelődje, hiszen a másik két elődszervezetnek ilyen bizottsága nem volt.

Mielőtt sor került volna a választásra, Rabi Ferenc röviden vázolta elképzelését a bizottság jövőbeli feladatairól és működéséről, majd a szavazás következett, amelynek során ellenszavazat és tartózkodás nélkül megválasztották a bizottság elnökének a 2016-ig tartó első ciklusra. Az új elnököt funkciójában a VB erősíti meg.

A választást követően az új elnök átvette az ülés vezetését.

A következő napirend a titkársági beszámoló volt, aminek előadója a szociális párbeszédért felelős főtitkár-helyettes, Sylvain Lafebvre volt. A beszámoló legizgalmasabb pontja az EU Bizottság szociális párbeszédért felelős egységvezetőjével, Jean-Paul Tricart-ral történt találkozóról szóló tájékoztató volt. Az illetékes osztállyal korábban is voltak konzultációk, az osztály vezetője azonban azokon sohasem vett részt. A mostani részvétele beleillesszkedik az apró jeleknek abba a sorába, amelyek azt jelzik, hogy az új szervezet tekintélyes méretének köszönhetően (az Európai Szakszervezeti

Szövetség tagságának 25 százaléka) nagyobb figyelmet kap mind az Unió, mind pedig az ESZSZ részéről.

A konzultáció során véleményt cseréltek az ágazati szociális párbeszéd bizottságok munkájáról, amelynek során Jean-Paul Tricart elmondta, hogy a Bizottság több konkrét eredményt várna el, a főtitkár-helyettes pedig azt kifogásolta, hogy az ágazati párbeszéd bizottságok ülésein felmerült problémákra a Bizottság csak ritkán reagál.

A titkársági jelentést követően Sylvain Lefebvre bemutatta az IndustriAll Europe új struktúráját, ezen belül részletesen ismertette a Szociális Párbeszéd Szakpolitikai Bizottság (SDPC) helyét és szerepét a szervezetben belül. Organigram segítségével mutatta be a feladatok és felelősségek szerkezetét. Ebből kiderült, hogy a főtitkár és a helyettesek között felosztották a különböző területeket és az ezekhez kapcsolódó állandó bizottságokat is: Ulrich Eckelmann főtitkár kapta az iparpolitikát, a helyettesek közül Luc Triangle a vállalatpolitikát, Bart Samyn a kollektív tárgyalás politikát, és Sylvain Lefebvre a szociális párbeszédet.

A 42 hivatalosan elismert ÁPB-ből 11 működik az IndustriAll ágazataiban. Minden ÁPB-nek egy ipari ágazati bizottság felel meg, amely szakszervezeti tematikát alakít ki a szociális párbeszéd bizottságok számára. Mivel az európai ágazati szociális párbeszéd bizottságoknak különbözőek a hagyományai, különbözőek a tapasztalatai, valamint a fejlettség különböző szintjein vannak, ezért szükség van egy „közös felületre” az ÁPB-k között, amely szerepet a Szociális Párbeszéd Szakpolitikai Bizottság tölt be. Feladata, hogy elősegítse az eredmények és a hatások javítását (felfele történő harmonizáció), koordinálja az ágazatokon átnyúló kérdéseket és elősegítse új ÁPB-k létrejöttét. Az ÁPB-k eredményeinek és hatásának javítása keretében törekszik a működés, a részvétel és a politika koordinálásának javítására, amelynek eszközei a jó gyakorlat átadása (ilyen pl. a szeptember 19-21. közötti szeminárium), az ÁPB-k és ágazati bizottságok tevékenységében való „iker” részvétel elősegítése, a közép-kelet-európai szervezetek részvé-

telének ösztönzése (ennek fontos eleme a kapacitás-fejlesztés). A 2012. szeptember 19-21. közötti nyári szeminárium hozadéka egymás jobb megismerése, a jó gyakorlatok, lehetőségek és korlátok kölcsönös megismerése és a 2012-16 közötti munkaterv kialakítása volt. A szociális párbeszéd irányának értékelésére egy konferencia keretében kerül majd sor.

A Szociális Párbeszéd Szakpolitikai Bizottság központi szerepet fog játszani az IndustriAll politikájának terjesztésében, valamint a többi szakpolitikai bizottság álláspontja közötti politikai koordinációban, együttműködve az ágazati bizottságokkal és a VB-vel. Az ágazatokon átvélt koordináció elengedhetetlen az energiahatékonysággal, munkavédelemmel, szerkezetváltással, REACH-csel, képzéssel, nyugdíjakkal, esélyegyenlőséggel kapcsolatos ÁPB konzultációkra és állásfoglalásokra/nyilatkozatokra, a napirendi témák meghatározására, valamint az általános koherencia kérdéseire vonatkozóan. Az ÁPB-k közötti konfliktus esetén a SZPSZB mediátorként fog működni.

Fontos feladata a SZPSZ Bizottságnak, hogy segítse elő új ÁPB-k létrejöttét, miután az ÁPB struktúrát létrehozása egyértelmű célkitűzése minden ágazatunknak. Ennek megfelelően az SZPSZ Bizottság figyelemmel követi és segíti a szociális párbeszédrel kapcsolatos fejleményeket azokban az ágazatokban, ahol még nincs ÁPB, valamint „forrásként” fog működni azoknak az ágazatoknak a számára, amelyek megpróbálnak ÁPB-t létrehozni. Az SZPSZB folyamatosan tájékoztatja a VB-t a fejleményekről.

A következő napirend keretében Andrea Husen szakpolitikai tanácsadó számolt be a 2012. szeptember 19-21. között Budapesten megrendezett szociális párbeszéd szemináriumról. Beszámolójában bemutatta a szeminárium fő eredményeit, és értékelte a rendezvényt. A szeminárium lehetőséget nyújtott az ÁPB-kben működő kollegáknak, hogy találkozzanak, tapasztalatokat cseréljenek (a jó gyakorlatokról, de a korlátokról és a problémákról is), elmondják elképzeléseiket a szociális párbeszéd jövőbeni stratégiáiról,

valamint a koordinálás és a munka lehetséges módszereiről.

A szemináriumon elhangzott vitákban az a kép alakult ki, hogy az ágazati szociális párbeszéd jelentősége nő, azonban eredményei és azok alkalmazása elmarad a várakozásoktól.

Hogyan lehetne eredményesebbé tenni az ÁPB-k tevékenységét? A szeminárium résztvevői szerint első sorban a munkáltatók elkötelezettségét kellene növelni, az EU Bizottság illetékes Főigazgatóságainak aktívabban kellene bekapcsolódnia a munkába (a Szociális Főigazgatóság közvetítő szerepet játszhatna), időt kellene hagyni a megfelelő konzultációra, fenn kellene tartan az EU Bizottság korábbi pénzügyi támogatását, és végül bővíteni kellene a szociális partnerek kapacitását.

A jelenlegi helyzet és az egyes ÁPB-k tevékenységének elemzéséből az derül ki, hogy gazdag tapasztalatok állnak rendelkezésre, tanulhatunk egymástól, a problémák nagyrészt azonosak (a munkáltatók hiányos mandátuma, a részvétel, a nyelvi nehézségek stb.), tehát az azonos témák azonos megközelítést kívánnak.

A munka sikerességét a következő eszközök biztosíthatják:

- Egy honlap, amely adatokat tartalmaz az ÁPB eredményeiről, a szociális párbeszéd folyamatainak leírásáról, az üléseken elhangzott előadásokról,
- projektek és tanfolyamok,
- egy munkabizottság, amely az ülések között irányító testületként működik,
- a Titkárság.

A beszámolót követően Andrea Husen tájékoztatta a bizottság tagjait arról, hogy november 13-án egy korábbi projekthez kapcsolódóan konferenciát szerveznek a szakismeretek, generációk közötti átadásának lehetőségéről, amelyen a bizottság tagjai korlátozott számban részt vehetnek.

Ezután Sylvain Lefebvre kapott szót, hogy adjon tájékoztatást arról, hogyan képzeli el a bizottság 2012 - 2016 közötti ciklusra vonatkozó munkatervének összeállítását. A főtitkár-helyettes elmondta, hogy a javaslata az, hogy jöjjön létre egy munkabizottság, amely

kidolgoz egy munkaterv javaslatot, és amely később, az ülések között, irányító testületként fog működni. A javaslatot a bizottság megvitatta, majd a vita alapján kialakult elképzelést elfogadta. Ennek alapján a munkabizottság munkanyelve angol lesz, személyes találkozásra csak szükség esetén kerül sor, a kapcsolattartás túlnyomó része elektronikus úton történik.

A munkaterv összeállításában közreműködik a Titkárság, alapját a vonatkozó kongresszusi határozatok, a budapesti szeminárium következtetései és a SZPSZ Bizottság ülésén lefolytatott vitában elhangzottak képezik. A munkaterv javaslatot a bizottság a következő ülésén vitatja meg és fogadja el. A végső szót a munkatervvel kapcsolatban a Végrehajtó Bizottság mondja ki a 2013-as tavaszi első ülésén.

Az ülésen javaslat született a munkabizottság összetételére is. Ennek alapján a munkabizottság tagjai: Alfons de Potter – Vegyipari ÁPB (CSC BIE, BE), John Colpaert – Textil/Bőripari ÁPB (FGTB TVD, BE), Marc Ferron – Villamos-ipari ÁPB (FCE-CFDT, FR), Benoît Gerits – Acélipari ÁPB (MWB, BE), Wolfgang Rhode – Fémipari ÁPB (IG Metall, DE), Gerald Kreuzer – Textil-Papír ÁPB (PRO-GE, A), Stephane Martegoute – Hajógyártási ÁPB (FOM, FR), Rabi Ferenc, Stanitz Károly – Kitermelő-ipari ÁPB (BDSZ, HU). A skandináv tagszervezetek később nevezik meg jelöltjeiket.

A bizottság jövőjéről élénk vita folyt az ülésen, a vélemények széles skálája jelent meg a vitában a szkeptikustól a lelkesig. Ez nem meglepő, hiszen konkrét tapasztalatai egy ilyen bizottság munkájáról csak az EMCEF tagszervezeteinek volt. Biztatónak látszik azonban, hogy a budapesti szeminárium résztvevői mindannyian pozitívan ítélték meg a bizottság jövőbeni lehetőségeit, függetlenül attól, melyik szervezettől jöttek. Ez azt jelentheti, hogy idővel, a megfelelő információk birtokában a többiek is meggyőződhetnek arról, hogy ez a bizottság nagyban hozzájárulhat ahhoz, hogy az IndustriAll ágazataiban folyó európai szociális párbeszéd eredményesebb legyen.

Dr. Stanitz Károly

Negyedszázad a bányászok szolgálatában

Szeptember volt 1949, amikor Nagybátonyban elkezdődött a vājárképés. Az első között ott volt Tóth Imre is, aki nem csak megtanulta, megismerte, de meg is szerette a bányát. Olyannyira, hogy hosszú évekig dolgozott Ménkesen. Volt vājár, majd csapatvezető vājár, és ahogy mesélte szorgalmas, összetartó csapattal dolgozott. Elővājást hajtottak, előkészítették, felszerelték a frontot. Munkájukra soha nem volt panasz, még miniszteri kitüntetést is kaptak. Amikor munkaverseny indult a több szénért, szocialista brigádot alakítottak és az űrhajós Farkas Bertalan kérték fel névadójuknak. Megmutatták neki bányájukat, mondván, ha már a föld felett járt, ismerje meg a földalatti világot is.

Tóth Imre soha nem húzódott a munkától, legyen az bárhol, bármikor. Volt idő, hogy „kihozták „, a bányából, más munkára irányították. Építette a bányá-

múzeumot Salgótarjánban, s dolgozott Egerben, amikor a várfalon törés keletkezett, a fal beomlott. A hatalmas dőrejt, amelyet a robbantásuk okozott a Dobó téren is hallották. Nehéz munka volt, de megcsinálták baj nélkül, ahogy a bányában is. Tóth Imre bányamentő volt, úgy számolja legalább negyedszázadig. A fegyelem, a figyelem a társakra zsigereibe ivódott. Mentette az embereket kése-delem nélkül, ha valahol bajba kerültek. A csapatát, mint mondta, elkerülte a baleset.

Nem csak Szuhán, ahol él, de a környező településeken is igazi közösségért dolgozó embernek ismerik. Tanácsagnak választották 1957-ben és beszámolóját - mert akkoriban el kellett számolniuk a végzett munkával választóiknak -- midig értékelték, elismerték. Amit elvállalt, azt tisztességesen teljesítette. Huszonöt éve annak is, hogy a bányászszakszervezet helyi alapszervezet tagjai vezetőjüknek

választották. Jól együtt dolgoztak és ilyen kapcsolatra törekedett a helyi tanácsokkal, önkormányzatokkal is. Az alapszervezet” székhelye „, Dorogházán van, összefogja a környező településeken, Szuhán és Nemtiben élő tagokat is. Fontosnak tartották, hogy emléket állítsanak azoknak a bányászoknak, akiknek a bánya vette el életüket. Emlékhely van Dorogházán, Szuhán, Nemtiben és Ménkesen is. Közös munkával készült valamennyi. Többnyire szabadidejüket áldozták fel, szombaton, vasárnap dol-

goztak. Igyekeztük látva azok is közéjük álltak, akik nem voltak tagjai a szakszervezetnek. S voltak, akik akkor is ott maradtak, amikor a munka befejeződött. De most már tagként az alapszervezetben.

Tóth Imre a nyár elején megválni kényszerült az elnökségtől, de a közönségtől nem szakad el. A taggyűlés tiszteletbeli elnöknek választotta, mert tapasztalataira, tanácsaira továbbra is szüksége van a közösségnek. S az elnökség tagjai, a bizalmiak mind összjöttek

egy kora októberi délutánon, Szuhán, hogy megköszönjék azt a tisztességes munkát, amit vājárként, csapatvezetőként, bányamentőként és szakszervezeti vezetőként végzett. Mindig szeme előtt tartotta az emberek érdekeit, mert tisztelte őket. Mindezt Nagy Károly, az alapszervezet elnöke mondta, aki társa volt a bányában, együtt dolgoztak a szakszervezetben, és akinek édesapjától „vette át” annakidején az alapszervezet vezetését Tóth Imre, s akinek helyére most ő állt.

A baráti összefüggésen ott volt Rákoss József, a bányászszakszervezet Nógrád megyei bizottságának elnöke és Kékesi Sándor alelnök. Az elnök többek között a szakszervezeti mozgalom, az alapszervezet erejéről beszélt, amely képes arra, hogy olyan embereket neveljen, akik elkötelezik magukat, hogy eszközök, szívükkel szolgálják a bányászok érdekeit évtizedeken át. Ilyen embernek mondta Tóth Imrét is, akinek átadta a megyei elnökség köszönetét és ajándékát. A beszélgetés továbbra is a munkáról folyt. A közös élményekről, amelyeket akkor gyűjtöttek, amikor a bányák még szemet adtak S a büszkeségről, ami még mindig átjárja őket, ha felveszik a bányász egyenruhát. S arról is, mennyivel nehezebben élnek, mióta nem kell lemenniük naponta a bányába.

**Ne írd alá
azonnal, amit
a főnök eléd tesz!**

2012 júliusától

Új Munka Törvénykönyve

06-40-98-2012

**TÁJÉKOZÓDJ!
CSATLAKOZZ!
SEGÍTÜNK!**

